

RATATEKNISET OHJEET (RATO)

Osa 17 Radan merkit

Ratahallintokeskuksen ohje radan merkeistä RATO:n osa 17 astuu voimaan 30.3.2009. Tämä ohje kumoaa 1.4.2006 voimaan tulleet radan merkkejä koskevat ohjeet (RAMO:n osa 17, Dnro O4/2006).

Ohjeet ovat voimassa Ratahallintokeskuksen (RHK) tilaamissa ratarakenteen suunnitteluun liittyvissä toimeksiannoissa ja kunnossapidossa dokumentin voimaantulosta alkaen. Ohjeet ovat voimassa RHK:n tilaamissa ratarakenteen rakentamiseen liittyvissä toimeksiannoissa, jotka on tilattu dokumentin voimaantulon jälkeen. Ohjeiden käyttämistä RHK:n tilaamissa ratarakenteen rakentamiseen liittyvissä toimeksiannoissa, jotka on tilattu ennen dokumentin voimaantuloa, on sovittava RHK:n kanssa.

Ylijohtaja

Ossi Niemimuukko

Tekninen johtaja

Markku Nummelin

SISÄLTÖ

17	RADAN MERKIT.....	5
17.1	MÄÄRITELMIÄ.....	5
17.2	YLEISET VAATIMUKSET	7
17.3	MERKIN SJOITTAMINEN JA ASENTAMINEN.....	9
17.3.1	Näkemävaatimukset	9
17.3.2	Merkin sijoittaminen raiteeseen nähden.....	9
17.3.3	Merkin sijoittaminen muihin merkkeihin nähden	10
17.3.4	Sijoittamisen suunnittelu	10
17.3.5	Merkin asentaminen	11
	17.3.5.1 Merkki omassa pylväässä	11
	17.3.5.2 Merkki ratajohtopylväässä	11
	17.3.5.3 Merkki tunnelissa	12
	17.3.5.4 Merkin maadoittaminen sähköistetyllä radalla.....	12
	17.3.5.5 Merkki laiturin kohdalla.....	12
17.3.6	Suuntanuoli.....	12
17.4	MERKIN KUNNOSSAPITÄMINEN.....	13
17.4.1	Kunnossapitotyön aloittaminen	13
17.4.2	Merkin puhdistaminen.....	13
17.5	NOPEUTTA OSOITTAVAT MERKIT	15
17.5.1	Nopeusmerkki.....	15
17.5.2	Nopeusmerkin etumerkki	17
17.5.3	Etäisyyttä ilmoittava lisäkilpi.....	19
17.5.4	Merkitty nopeus päättyy -merkki	20
17.5.5	JKV-nopeus	20
17.5.6	Erityiskohteen nopeusmerkki	22
17.6	SÄHKÖRATAMERKIT	25
17.6.1	Erotusjakson etumerkki	25
17.6.2	Erotusjakso alkaa.....	26
17.6.3	Erotusjakso päättyy	28
17.6.4	Ajojohdin päättyy	29
17.6.5	Laske virroitin	31
17.6.6	Laske virroitin etumerkki	32
17.6.7	Nosta virroitin.....	33
17.6.8	Ryhmityseristinmerkki	34
17.6.9	Vaarallinen jännite	34
17.6.10	Kuormausaluemerkki ja Lastningsområde-merkki	34
17.6.11	Ajolangan korkeus alle 6,0 m.....	35
17.6.12	Sähköradan rakennustyön varoitusmerkki	36
17.6.13	Hengenvaaramerkki.....	36
17.6.14	Ratajohtopylvään tunnus	37

RATO 17 Sisältö

17.7	PAIKANTAMISMERKIT	39
17.7.1	Kilometrimerkki	39
17.7.2	Metrimerkki	39
17.7.3	Liikenteen kilometrimerkki	40
17.7.4	Lyhyt kilometri	41
17.7.5	Sijainnin tarkentava lisäkilpi	42
17.7.6	Ratajohtopylvään metrimerkki	42
17.8	JKV-MERKIT	43
17.8.1	JKV alkaa -merkki	43
17.8.2	JKV päättyy -merkki	44
17.8.3	JKV rakennusalue alkaa -merkki	46
17.8.4	JKV rakennusalue päättyy -merkki	47
17.8.5	Baliisiryhmämerkki	49
17.8.6	Huomiomerkki	50
17.9	SEISMERKIT	51
17.9.1	Seismerkki	51
17.9.2	Seislevy	52
17.10	VETURIN AJOKIELTOMERKKI	53
17.11	LIIKENNEPAIKAN MERKIT	55
17.11.1	Liikennepaikan raja	55
17.11.2	Liikennepaikan vaihtotyön raja -merkki	56
17.11.3	Linjavaihdemerkki	57
17.11.4	Matkustajalaiturin ennakkomerkki	58
17.11.5	Rautatieliikennepaikan nimikyltti	58
17.12	LÄHESTYMISMERKKI	59
17.13	ERISTYSMERKKI	61
17.14	ALUEEN RAJAMERKIT	63
17.14.1	Alueen rajamerkki	63
17.14.2	Valtion rataverkon rajamerkki	64
17.15	AURASMERKIT	67
17.15.1	Nosta terät -merkit	67
17.15.2	Sulje siivet -merkki	68
17.15.3	Aurasmerkit rautatien tasoristeyksessä	69
17.15.4	Aurasmerkkien käyttäminen	69
17.16	RAUTATIEN TASORISTEYKSEN MERKIT	71
17.16.1	Tieliikennemerkki	71
17.16.2	Varoituslaitos ei toimi	72
17.16.3	Tasoristeyksen lisäkylvet	72

17.17	IHMISIÄ OHJAAVAT MERKIT	75
17.17.1	Kulku kielletty -merkki	75
17.17.2	Suojavyöhykemerkki	75
17.18	RAJAMERKKI	77
17.19	JUNAKULKUTIEN PÄÄTEKOHTAA OSOITTAVAT MERKIT.....	79
17.20	RAITEEN ASEMAA OSOITTAVAT MERKIT.....	81
17.20.1	Pystysuoran pyöristyskaaren tangenttipiste.....	81
17.20.2	Vaakasuoran kaarteen merkitseminen	82
17.21	OPASTIMIIN KUULUVAT MERKIT.....	87
17.21.1	Raideopastimen tunnus.....	87
17.21.2	Pääopastimen tunnus	88
17.21.3	Suojastusopastimen tunnus.....	89
17.21.4	Tasoristeysopastimen tunnus.....	89
17.21.5	Esiopastimen tunnus	89
17.21.6	Muiden opastimien tunnukset	89
17.21.7	Pätemättömyysmerkit	90
	17.21.7.1 Pätemättömyysmerkki	90
	17.21.7.2 Valoaukon peittävä pätemättömyysmerkki	90
17.21.8	Vaihtotyö sallittu -merkki	91
17.22	VAIHTEISIIN KUULUVAT MERKIT.....	93
17.22.1	Vaihteen merkki	93
17.22.2	Vaihteen tunnus	94
17.22.3	Risteysvaihteen tunnus	94
17.22.4	Risteysvaihteen asennonilmaisoin.....	95
17.22.5	Raiteensulun merkki.....	95
17.22.6	Aukiajettavan vaihteen merkki.....	96
17.22.7	Vaihteen lämmitysmuuntajan tunnus	96
17.22.8	Kääntyväkärkisen risteyksen lisäkilpi	96
17.23	PYSÄHTYMISPAIKKAMERKIT	97
17.23.1	Pysähdyspaikkamerkki	97
17.23.2	Junan pituusmerkki.....	98
17.24	MUUT MERKIT	101
17.24.1	ATUn rajoitusmerkki.....	101
17.24.2	Tunnelin nimikilpi	101
17.24.3	Raidennumerokilpi	101
17.24.4	Turvalaitekaapin ja -kojun tunnukset.....	102
17.24.5	Suuntanuolet	102
17.24.6	Yleinen varoitusmerkki	103
17.24.7	Kunnossapidon lisäkilpi	104
	VIITTEET	105

LIITELUETTELO

Liite 1	Merkkien asennusluokat
Liite 2	Sijoittamissuunnitelma
Liite 3	Radan merkkien tunnukset

17 RADAN MERKIT

Ratateknisten ohjeiden (RATO) osassa 17 ”Radan merkit” esitetään radan merkkejä koskevat ohjeet. Radan merkeillä ohjataan rautatieliikennettä ja radanpitoa sekä annetaan informaatiota myös radan läheisyydessä liikkuville ihmisille. Siltä osin kuin radan läheisyydessä liikkuville ihmisille informaatiota antavista merkeistä ei ole mainittu tässä ohjeessa, ne on esitetty Ratahallintokeskuksen (RHK) ohjeessa ”Opastusjärjestelmä” /1/.

Tässä ohjeessa on huomioitu Rautatieviraston määräys ”Radan merkit” /2/.

Vaatumukset radan merkkien hankinnasta ja valmistuksesta annetaan RHK:n julkaisussa ”Radan merkkien tekniset toimitusehdot” /3/.

Merkit, jotka eivät ole tämän ohjeen mukaisia, on muutettava tämän ohjeen mukaisiksi 1.1.2015 mennessä, ellei merkkikohtaisesti toisin vaadita.

Tästä ohjeesta poikkeavia merkkejä ei saa hankkia.

Tästä ohjeesta poikkeavia merkkejä ei saa asentaa lukuun ottamatta niitä Ratateknisten määräysten ja ohjeiden (RAMO) osan 17 ”Radan merkit” version 15.3.2006 (RHK O 4/2006) mukaisia merkkejä, jotka poikkeavat ainoastaan merkin levyn pyöristysten tai merkin reunaviivan pyöristyssäteen osalta.

17.1 MÄÄRITELMIÄ

Nopeusrajoitus on kalustosta tai kaluston ja kuorman yhdistelmästä aiheutuva nopeus, joka raiteella kyseisellä kohdalla on enintään mahdollinen.

Näkemä on raiteen keskeltä, korkeudelta 2000 mm ± 1000 mm kiskon selän yläpuolella, todettu etäisyys, jolta opastin tai merkki on nähtävissä.

Näkemävaatimus on merkkikohtaisesti vaadittu näkemä. Radanpidossa on huolehdittava merkkien näkemävaatimuksen täyttymisestä.

Raideväli on kahden samalla radalla olevan vierekkäisen raiteen keskilinjojen välinen lyhin etäisyys kiskon selän korkeudella.

Raiteen suurin nopeus on nopeus km/h, jota raiteella voidaan enintään käyttää.

Tilapäinen nopeusrajoitus on nopeus km/h, joka on tietylle alueelle määräaikaisesti raiteen suurimmaksi nopeudeksi määrätty. Tilapäisen nopeusrajoituksen saa määrätä enintään kuuden kuukauden ajaksi, jonka jälkeen rajoista on käsiteltävä raiteen suurimpana nopeutena.

17.2 YLEISET VAATIMUKSET

Merkin sijainti

Merkin sijainnin on oltava aukean tilan ulottuman (ATU) ulkopuolella siten, että sen näkemävaatimukset täyttyvät.

Merkin ulkoasu ja laatuvaatimukset

Merkin on oltava ehjä ja luettavissa kaikissa olosuhteissa.

Merkin levyn näkyvien pintojen on oltava suoria.

Radalle asennettavan merkin on täytettävä standardin SFS-EN 12899-1 asettamat vaatimukset /4/. Merkkejä koskevat laatuvaatimukset on esitetty RHK:n julkaisussa ”Radan merkkien tekniset toimitusehdot” /3/.

Radalle asennettavan merkin on oltava radan merkkien teknisten toimitusehtojen /3/ mukainen.

Merkin käytöstä poistaminen

Pysyvästi poistettava merkki tukirakenteineen on poistettava 30 vuorokauden kuluessa käytöstä poistamisesta.

Väliaikaisesti poistettava merkki on peitettävä merkin muotoisella peitelevyllä tai -suojoilla. Peitelevyn tai -suojan on oltava pinnoitteeltaan mattamusta.

17.3 MERKIN SJOITTAMINEN JA ASENTAMINEN

Merkki on asennettava pystyyn $\pm 1^\circ$ asennustoleranssilla.

Sijoitettaessa merkkiä lähelle ATUa on kunnossapitotoleranssi (17.4.1) ja ATUn puolileveyden perusmittojen suurentaminen kaarteissa otettava huomioon.

Merkkikohtaisesti ilmoitettu asennuskorkeus on mitattava kiskon selän tasosta merkin yläreunaan, ellei muuta ole vaadittu. Korkeus mitataan sen raiteen, johon merkki kohdistuu, merkkiä lähemmästä kiskosta.

Merkin on oltava raidetta vastaan kohtisuorassa kulmassa $\pm 5^\circ$ toleranssilla sen tarkoittamaan raiteeseen tai raiteisiin nähden. Raiteensuuntaisen merkin on oltava enintään 5° kulmassa raiteen pituussuunnassa lähimpään sen tarkoittamaan raiteeseen nähden.

17.3.1 Näkemävaatimukset

Merkin näkemävaatimus on määritetty merkkikohtaisesti.

Näkemää todettaessa on oletettava, että viereiset raiteet ovat täynnä umpinaista kalustoa.

Näkemä saa katketa esteen takia, joka on enintään 10 % näkemästä. Yhteenlasketun näkemän on oltava yli puolet vaaditusta näkemästä.

Merkki on oltava näkyvissä näkemävaatimuksen etäisyydeltä, ja lukuun ottamatta rajajohtopylväitä ja niihin rinnastettavissa olevia esteitä sen on oltava esteettä näkyvissä vähintään yhden neljäsosan matkalta merkin näkemävaatimuksesta.

17.3.2 Merkin sijoittaminen raiteeseen nähden

Vaatimukset merkin sijoittamisesta on määritetty merkkikohtaisesti.

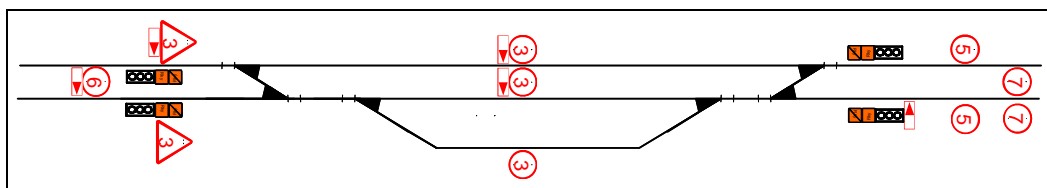
Merkki voi olla raiteen oikealla puolella, vasemmalla puolella varustettuna suuntanuolella tai raiteiden välissä varustettuna kumpaankin raiteeseen osoittavalla suuntanuolella, jos merkki koskee molempia raiteita.

Liikennepaikan ulkopuolella vasemmanpuoleisinta raidetta koskevan merkin voi sijoittaa raiteen vasemmalle puolelle ilman suuntanuolta. Yksiraiteisella radalla merkin yhteydessä on käytettävä suuntanuolta tai merkin sisään asemoitua nuolta vain, jos ei ole yksikäsitteisesti selvää, mitä raidetta merkki koskee.

Liikennepaikan raja kuuluu liikennepaikkaan.

RATO 17.3 Merkin sijoittaminen ja asentaminen

Kuvassa 17:3.1 on esitetty esimerkki merkkien sijoittamisesta raiteeseen nähden.

Kuva 17.3:1 Merkkien sijoittaminen raiteeseen nähden.

Merkki, jonka sisään ei ole suunniteltu asemoitavaksi nuolta, voidaan varustaa suuntanuolella vain, kun sille on liitteessä 3 määritetty käytettävän suuntanuolen väri.

17.3.3 Merkin sijoittaminen muihin merkkeihin nähden

Samassa pylväässä tai vastaavasti sijoitettuna saa olla eri merkkejä kunkin merkin asennusluokan mukaisesti. Asennusluokat eivät koske lisäkilpiä ja suuntanuolia. Asennusluokaltaan pienempinumeroinen merkki on sijoitettava asennusluokaltaan suurempinumeroisen merkin yläpuolelle. Asennusluokat on merkkikohtaisesti esitetty liitteessä 1.

Lisäkilpi ja suuntanuoli on sijoitettava välittömästi sen merkin alapuolelle, jota ne koskevat siten, että lisäkilpi on ylempänä.

Samaa raidetta koskevia merkkejä ei saa asentaa rinnakkain.

Kahden vierekkäisen raiteen väliin saa asentaa eri raiteita koskevia merkkejä raiteiden poikittaissuuntaisesti samalle linjalle vain, jos raiteiden raideväli on vähintään 9 metriä.

Eri raiteita koskevia merkkejä ei saa asentaa samaan kiinnityskohtaan, elleivät ne koske molempia raiteita.

Samaan kiinnityskohtaan allekkain saa asentaa enintään kaksi merkkiä lisäkilpineen ja suuntanuolineen.

17.3.4 Sijoittamisen suunnittelu

Liitteessä 2 luetelluista merkeistä on tehtävä sijoitussuunnitelma. Merkkien sijoittamissuunnitelma on hyväksyttävä RHK:ssa.

Merkin asentamisen muutos tai merkin lisäys on päivitettävä sijoittamissuunnitelmaan.

17.3.5 Merkin asentaminen

Radalle pysyväksi asennettava merkki on kiinnitettävä käyttäen hyväksi standardoitua ratkaisua. Enintään 30 vuorokaudeksi asennettavan merkin voi asentaa käyttäen mitä tahansa kiinnitystarvikkeita kuitenkin siten, että merkin asentamisen suoruusvaatimukset täyttyvät ja merkki pysyy paikallaan kaikissa olosuhteissa.

Merkin asentamisessa ja kuljettamisessa on huolehdittava, että merkin kalvo ei vaurioidu. Kiinnityskohtien väliset valmiiksi suunnitellut etäisyydet, jotka sopivat yleisimmille kiinnikemalleille, on esitetty tarkemmin radan merkkien teknisissä toimitusehdoissa /3/.

Merkki on asennettava siten, että standardin SFS-EN 12899-1 /4/ asettamat vaatimukset kuormien kestävydestä ja ympäristöolosuhteista täyttyvät. Yleisimmät tapaukset, joissa standardin vaatimusten täytyminen on tutkittu, on esitetty kappaleissa 17.3.5.1 ja 17.3.5.2.

17.3.5.1 Merkki omassa pylväässään

Yhden enintään 900 mm leveän merkin pylväänä standardin SFS-EN 12899-1 vaatimuksen täyttää ulkohalkaisijaltaan 60 mm teräsputki, kun putken korkeus on enintään 3500 mm kiskon selän yläpuolella /4/.

Putken yläpää on suljettava.

Junakulkutien päätekohta -merkin pylvään vaatimukset on esitetty kohdassa 17.19.

Muun kuin junakulkutien päätekohta -merkin varsi ei saa olla oranssi-musta.

Rautatieliikennepaikalla olevan merkin varsi voidaan tarvittaessa varustaa heijastavalla keltaisella varrella, kun merkki on sijoitettu raiteen suuntaiselle kulkuväylälle.

Perustuksen valinnassa ja mitoituksessa on noudatettava Tiehallinnon liikenne-merkeille asettamia vaatimuksia /5/. Perustuksen mitoituksessa voidaan olettaa, että raiteen vieressä olevalla merkillä aurausnopeus on enintään 50 km/h ja muualla olevalla merkillä lumen aurauskuormaa ei ole.

17.3.5.2 Merkki ratajohtopylväessä

Merkki ja sen kiinnitys ei saa vaurioittaa ratajohtopylvään galvanointia. Ruostumattomasta teräksestä tehdyn kiinnikkeen tai sen osan on oltava irti galvanoinnista.

Kiinnitys ratajohtopylvääseen on tehtävä ilman valmiiseen pylvääseen jälkeenpäin tehtäviä reikiä.

RATO 17.3 Merkin sijoittaminen ja asentaminen

Merkkiä ei saa kiinnittää ”ampumalla”.

Imumuuntajan pylvääseen ei saa kiinnittää muuta merkkiä kuin Hengenvaara-merkki T-132.

Ratajohtopylvääseen ei saa kiinnittää mitään merkkiä kiristyslaitteen puolelle.

17.3.5.3 Merkki tunnelissa

Tunnelissa merkki on sijoitettava RATO:n osan 18 ”Rautatietunnelit” mukaisesti.

Merkki on asennettava rautatietunnelin kulkureitin kohdalla siten, että kulkureitin vapaaksi korkeudeksi jää vähintään 2250 mm.

Liikenteen kilometrimerkki, lyhyt kilometri -merkki ja kilometrimerkki voidaan rautatietunnelissa asentaa 60–120 asteen kulmaan raiteeseen nähden.

17.3.5.4 Merkin maadoittaminen sähköistetyllä radalla

Yli 1,0 m leveä merkki on maadoitettava, jos merkki sijaitsee lähempänä kuin viisi metriä sähköistetyn raiteen keskilinjasta.

17.3.5.5 Merkki laiturin kohdalla

Matkustaja- tai kuormauslaiturin kohdalle merkki on asennettava joko raiteen vastakkaiselle puolelle tai laiturirakenteisiin, tai laiturin ulkopuolelle enintään 7000 mm päähän sen raiteen keskiviivasta, jota merkki koskee.

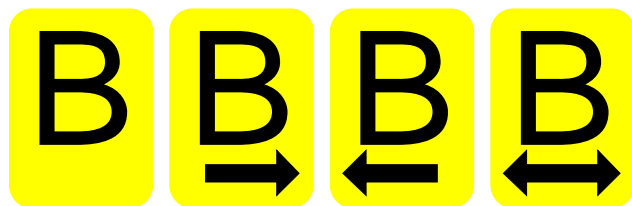
17.3.6 Suuntanuoli

Merkin saa varustaa vain merkkikohtaisesti määrätyllä suuntanuolella. Merkeissä käytettävät suuntanuolet on esitetty liitteessä 3.

Suuntanuoli on asennettava merkkikohtaisesti.

Mikään suuntanuolen osa ei saa olla kiskon selän alapuolella.

Merkin sisään asemoidun nuolen varsi on keskitettävä merkin pohjalevyyn nähden, josta esimerkkinä kuvassa 17.3:2 on baliisiryhmän merkki.

Kuva 17.3:2 Merkin sisään asemoitu nuoli.

17.4 MERKIN KUNNOSSAPITÄMINEN

Merkin kunnan ja sen näkemän tarkastuksesta on esitetty vaatimukset RATO:n osassa 13 ”Radan tarkastus”.

17.4.1 Kunnossapitotyön aloittaminen

Kunnossapitotyöhön on ryhdyttävä välittömästi, kun

- merkki tai merkin pylväs on ATU:ssa
- merkin pylväs tai merkki muualla kuin raidevälissä on kallistunut yli 10°
- merkki on vääntynyt tai sotkeentunut niin, että sitä ei voi lukea
- merkki on osittain tai kokonaan irronnut
- merkin edessä on este niin, ettei vaadittu näkemä täyty.

Kunnossapitotyö on otettava kunnossapitosuunnitelmaan, kun

- merkin pylväs tai merkki on raidevälissä kallistunut vähintään 2°
- merkin pylväs tai merkki muualla kuin raidevälissä on kallistunut vähintään 5°
- merkki on vääntynyt, sotkeentunut tai haalistunut, mutta luettavissa
- raidetta vastaan kohtisuorassa oleva merkki on kääntynyt yli 5°
- raiteensuuntaisesti oleva merkki on kääntynyt yli 5°.

Kun merkki vaihdetaan, on tarkastettava, että sen kiinnitys ja pylväs täyttävät niille asetetut vaatimukset.

17.4.2 Merkin puhdistaminen

Merkki on puhdistettava valmistajan antamien ohjeiden mukaan.

Lunta ja jäätä ei saa poistaa terävällä työkalulla.

17.5 NOPEUTTA OSOITTAVAT MERKIT

17.5.1 Nopeusmerkki

Kuva 17.5:1 Nopeusmerkki T-101A.

Nopeusmerkillä (T-101A tai T-101B) on osoitettava pienin seuraavista nopeuksista, pois lukien Aja 35 -opasteella osoitettu nopeus:

- Raiteen suurin nopeus, joka on vähintään 10 km/h ja enintään 70 km/h.
- Nopeus vähintään 10 km/h ja enintään 70 km/h alueella, jolla yksikön nopeus saa olla enintään merkin osoittama, kun JKV-veturilaite ei anna tietoa yksikön nopeudesta, jos nopeus ei johdu akseli- tai junan kokonaispainosta, pois lukien akselipainosta johtuva nopeusrajoitus rautatiesillalla.
- Tilapäinen nopeusrajoitus.

Nopeusmerkillä on myös merkittävä raiteen suurin nopeus 80 km/h junien kulunvalvontajärjestelmän ratalaitteilla varustamattoman radan raiteella.

Nopeusmerkit, jotka osoittavat yli 70 km/h raiteen suurinta nopeutta, on poistettava junien kulunvalvontalaitteilla varustetuilla rataosuuksittain 31.12.2014 mennessä.

Merkki on asennettava kohtaan, jossa nopeusmerkillä osoitettu nopeus muuttuu, jos kyseisessä kohdassa ei ole merkitty nopeus päättyy -merkkiä.

Nopeutta osoittava luvun viimeistä nollaa ei merkitä nopeusmerkkiin.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-101A:

- 1) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.

RATO 17.5 Nopeutta osoittavat merkit

- 2) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-101A:

- 1) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-101A:

- 1) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.
- 3) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raideväliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 4) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raideväliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-101A:

- 1) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-101A tai T-101B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään

1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Sivusuunnassa nopeusmerkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Suurinta nopeutta laskevan nopeusmerkin näkemävaatimus on 50 m, kun raiteen suurin nopeus on enintään 50 km/h ja 200 m, kun raiteen suurin nopeus on yli 50 km/h.

Suurinta nopeutta nostavan nopeusmerkin näkemävaatimus on 30 m, kun raiteen suurin nopeus on enintään 50 km/h ja 50 m, kun raiteen suurin nopeus on yli 50 km/h.

17.5.2 Nopeusmerkin etumerkki

Kuva 17.5:2 Nopeusmerkin etumerkki T-102A.

Nopeusmerkin etumerkkiä (T-102A tai T-102B) on käytettävä osoittamaan nopeusmerkki, jossa nopeus on laskeva.

Merkissä on ilmaistava nopeusmerkin luku.

Merkin on oltava vähintään 600 metrin etäisyydellä sen osoittamasta nopeusmerkistä.

Merkin etäisyys sen osoittamasta nopeusmerkistä saa olla enintään 2000 metriä.

Kun merkin etäisyys sen osoittamasta nopeusmerkistä on alle 1200 metriä tai yli 1500 metriä, se on varustettava kohdan 17.5.3 mukaisella etäisyyttä osoittavalla lisäkilvellä.

Merkkiä ei saa käyttää, kun

- nopeusmerkki on alle 300 m poikkeavalle raiteelle olevan lyhyen vaihteen jälkeen.
- nopeusmerkki on alle 300 m poikkeavalle raiteelle olevan pitkän vaihteen jälkeen ja nopeusmerkin osoittama nopeus on suurempi tai yhtä suuri kuin suurin nopeus vaihteen poikkeavalla raiteella.
- alueen raiteiden suurin nopeus on enintään 35 km/h.

Tilapäistä nopeusrajoitusta koskevan nopeusmerkin etumerkin ja nopeusmerkin välissä olevaa nopeusmerkin etumerkkiä ei saa poistaa, jos sen osoittama nopeus on alhaisempi kuin tilapäistä nopeusrajoitusta osoittavan nopeusmerkin.

Tilapäistä nopeusrajoitusta koskevan nopeusmerkin etumerkin ja nopeusmerkin välissä olevaa nopeusmerkin etumerkkiä ei tarvitse poistaa, vaikka sen osoittama nopeus on suurempi tai yhtä suuri kuin tilapäistä nopeusrajoitusta osoittavan nopeusmerkin.

Merkki on poistettava samanaikaisesti kuin nopeusmerkki, johon se kohdistuu.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-102A:

- 1) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-102A:

- 1) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-102A:

- 1) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

- 3) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raideväliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 4) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

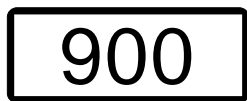
Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-102A:

- 1) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-102A tai T-102B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Sivusuunnassa merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on vähintään 50 m, kun raiteen suurin nopeus on enintään 50 km/h ja 200 m, kun raiteen suurin nopeus on yli 50 km/h.

17.5.3 Etäisyyttä ilmoittava lisäkilpi

Kuva 17.5:3 Etäisyyttä ilmoittava lisäkilpi T-109.

Etäisyyttä ilmoittavaa lisäkilpeä (T-109) on käytettävä nopeusmerkin etumerkin yhteydessä ilmaisemaan etäisyyttä nopeusmerkkiin silloin, kun nopeusmerkin etumerkki on alle 1200 m tai yli 1500 m päässä nopeusmerkistä

Tunnuksessa ilmoitetaan nopeusmerkin etumerkin ja sen osoittaman nopeusmerkin välinen etäisyys 100 metrin tarkkuudella pyöristettynä alaspäin.

Merkki on sijoitettava nopeusmerkin etumerkin mastoon merkin alapuolelle.

17.5.4 Merkitty nopeus päättyy -merkki

Kuva 17.5:4 Merkitty nopeus päättyy -merkki T-110.

Merkitty nopeus päättyy -merkkiä (T-110 tai 110A) saa käyttää osoittamaan merkkiä edeltävän Nopeusmerkin osoittaman nopeuden päättymisen raiteella ainoastaan alueella, jolla suurin nopeus osoitetaan opasteella Aja 35.

Ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-110.

Merkin asennuspaikan valitseminen on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki T-110 tai T-110A on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-110 tai T-110A on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle.

Sivusuunnassa merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

Merkin näkemävaatimus on 30 m.

17.5.5 JKV-nopeus

Kuva 17.5:5 JKV-nopeus -merkki T-115

JKV-nopeus -merkkiä (T-115 tai T-115A) on käytettävä osoittamaan kohta, josta alkaa alue, jolla yksikön nopeus saa olla enintään JKV-veturilaitteen näyttämä ja jolla raiteen suurin nopeus on vähintään 80 km/h.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-115:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeutta alempana.

Merkin asennuspaikan valitseminen yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-115:

- 1) Merkki T-115 tai T-115A on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-115 tai T-115A on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeutta alempana.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-115:

- 1) Merkki T-115 tai T-115A on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-115 tai T-115A on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeutta alempana.
- 3) Merkki T-115 tai T-115A on asennettava raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 4) Merkki T-115 tai T-115A on asennettava raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeutta alempana.

RATO 17.5 Nopeutta osoittavat merkit

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki T-115 tai T-115A on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-115 tai T-115A on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeutta alempana.

Sivusuunnassa merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.5.6 Erityiskohteen nopeusmerkki

Kuva 17.5:6 Erityiskohteen nopeusmerkki T-111 ja T-111C

Erityiskohteen nopeusmerkillä (T-111) voidaan osoittaa raiteen suurin nopeus, kun raiteen suurin nopeus on alle 10 km/h.

Raiteen suurin nopeus on merkitty merkkiin todellisena siten, että esimerkiksi luku 5 tarkoittaa suurinta nopeutta 5 km/h.

Merkkiin on kirjoitettava nopeuden syy, esimerkiksi ”Kääntöpöytä”.

Merkkiä saa käyttää vain rautatieliikennepaikalla.

Tarvittaessa merkissä on käytettävä merkin sisään asemoitua suuntanuolta kohdan 17.3.6 mukaisesti.

Jos merkkiä käytetään raiteella, jonka suurin nopeus on yli 35 km/h, sitä edeltävälle vähintään 100 m matkalle on asetettava raiteen suurimmaksi nopeudeksi enintään 30 km/h.

Merkin osoittama raiteen suurin nopeus alkaa merkin kohdalta ja päättyy merkin osoittaman syyn jälkeen tai seuraavan nopeusmerkin tai merkitty nopeus päättyy -merkin kohdalla.

Merkin asennuspaikan valinta on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

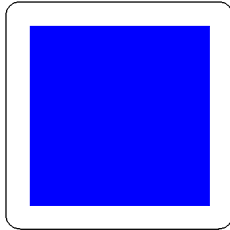
- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava nuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 3) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.
- 4) Merkki on asennettava nuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota tai joita se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 30 m.

17.6 SÄHKÖRATAMERKIT

17.6.1 Erotusjakson etumerkki

Kuva 17.6:1 Erotusjakson etumerkki T-120.

Erotusjakson etumerkki (T-120) on sijoitettava 700–900 m ennen Erotusjakso alkaa -merkkiä.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella kaksi- tai useampiraiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.

- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

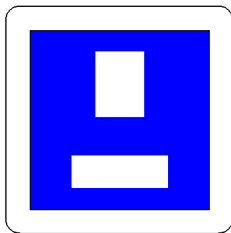
Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella kaksi- tai useampi-raiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 100 m.

17.6.2 Erotusjakso alkaa

Kuva 17.6:2 Erotusjakso alkaa -merkki T-122

Erotusjakso alkaa -merkki (T-122) on sijoitettava 0...70 m ennen erotusjakso-magneettia.

Merkin asennuspaikan valinta on tehtävä seuraavassa järjestyksessä.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta

tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.

- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella kaksi- tai useampiraiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

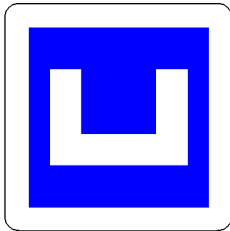
Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella kaksi- tai useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 100 m.

17.6.3 Erotusjakso päättyy

Kuva 17.6:3 Erotusjakso päättyy -merkki T-123

Erotusjakson päättyminen on ilmaistava Erotusjakso päättyy -merkillä (T-123).

Merkki on sijoitettava 0...70 m erotusjaksomagneettien jälkeen.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella kaksi- tai useampiraiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

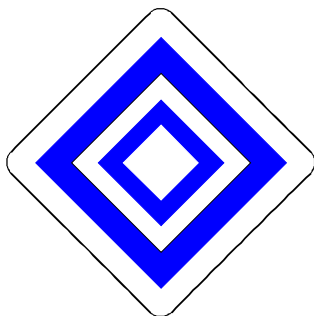
Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikan ulkopuolella kaksi- tai useampi-raiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 100 m.

17.6.4 Ajojohdin päättyy

Kuva 17.6:4 Ajojohdin päättyy -merkki T-121

Ajojohdin päättyy -merkki (T-121 tai T-121A) voidaan sijoittaa paikkaan, johon saakka ajojohdin on liikennöitävissä virroitin ylhäällä.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikalla on tehtävä seuraavasti:

Merkki T-121 tai T-121A on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle, tai merkki T-121 tai T-121A on asennettava sähkörataportaalin ripustusorteen orren paikasta riippumatta ilman suuntanuolta siten, että mikään merkin osa ei ulotu alemmaksi kuin 6600 mm korkeudelle ylimmästä kiskon selästä

Yksiraiteisella radalla ja liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisen radan vasemmanpuoleisimmalla raiteella merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavasti:

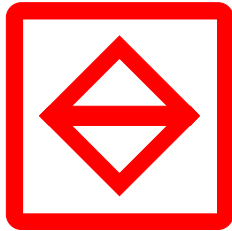
Merkki T-121 tai T-121A on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle, tai merkki T-121 tai T-121A on asennettava sähkörataportaalin ripustusorteen, orren paikasta riippumatta ilman suuntanuolta siten, että mikään merkin osa ei ulotu alemmaksi kuin 6600 mm korkeudelle ylimmästä kiskon selästä.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkki voi olla kääntyvä, jolloin se raiteen suuntaisena on peittämätön. Kääntyvänä merkkiä voi käyttää esimerkiksi kohdassa, jossa vain vaihteen toinen raide on sähköistetty. Kääntyvänä merkkiä voi käyttää vain, kun raiteen suurin nopeus on enintään 50 km/h.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.6.5 Laske virroitin

Kuva 17.6:5 Laske virroitin -merkki T-124A

Laske virroitin -merkillä (T-124A) on merkittävä paikka, jonka ohi sähkökäyttöisellä kalustolla ei saa liikennöidä virroitin nostettuna.

Merkin asennuspaikan valinta liikennepaikalla on tehtävä seuraavasti:

Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle, tai merkki on asennettava sähkörataportaalin ripustusorreen orren paikasta riippumatta ilman suuntanuolta siten, että mikään merkin osa ei ulotu alemmaksi kuin 6600 mm korkeudelle ylimmästä kiskon selästä

Merkin asennuspaikan valinta yksiraiteisella radalla ja liikennepaikan ulkopuolella kaksi- tai useampiraiteisen radan vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavasti:

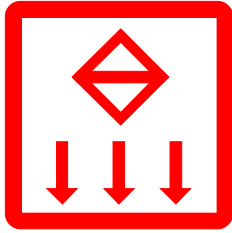
Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle, tai merkki on asennettava sähkörataportaalin ripustusorreen orren paikasta riippumatta ilman suuntanuolta siten, että mikään merkin osa ei ulotu alemmaksi kuin 6600 mm korkeudelle ylimmästä kiskon selästä.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkki voi olla kääntyvä, jolloin se raiteen suuntaisena on peittämätön. Kääntyvänä merkkiä voi käyttää esimerkiksi kohdassa, jossa virroitin on laskettava vain toiselle raiteelle liikennöitäessä. Kääntyvänä merkkiä voi käyttää vain, kun raiteen suurin nopeus on enintään 50 km/h.

Merkin näkemävaatimus on 50 m, kun raiteen suurin nopeus on enintään 50 km/h, ja 200 m, kun raiteen suurin nopeus on yli 50 km/h.

17.6.6 Laske virroitin etumerkki

Kuva 17.6:6 Laske virroitin etumerkki T-133

Laske virroitin etumerkkiä (T-133) on käytettävä sähköistetyllä raiteella, jonka raiteen suurin nopeus on yli 50 km/h.

Merkki on sijoitettava 1500–1800 m ennen Laske virroitin -merkkiä T-124A.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava sähkörataportaalin ripustusorteen, orren paikasta riippumatta ilman suuntanuolta siten, että mikään merkin osa ei ulotu alemmaksi kuin 6600 mm korkeudelle ylimmästä kiskon selästä.

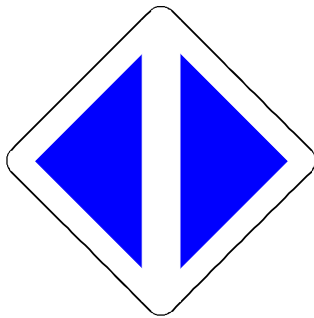
Yksiraiteisella radalla ja liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisen radan vasemmanpuoleisimmalla raiteella merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava sähkörataportaalin ripustusorteen, orren paikasta riippumatta ilman suuntanuolta siten, että mikään merkin osa ei ulotu alemmaksi kuin 6600 mm korkeudelle ylimmästä kiskon selästä.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa. Merkin näkemävaatimus on 200 m.

17.6.7 Nosta virroitin

Kuva 17.6:7 Nosta virroitin -merkki T-125

Nosta virroitin -merkillä (T-125) on merkittävä paikka, jonka jälkeen raide on liikennöitävissä sähkökäyttöisellä kalustolla. Merkkiä on käytettävä Laske virroitin -merkin jälkeen tai tarvittaessa osoittamaan ajojohdon alkamiskohtaa.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikalla on tehtävä seuraavasti:

Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle, tai merkki on asennettava sähkörataportaalin ripustusorteen, orren paikasta riippumatta ilman suuntanuolta siten, että mikään merkin osa ei ulotu alemmaksi kuin 6600 mm korkeudelle ylimmästä kiskon selästä.

Yksiraiteisella radalla ja liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisen radan vasemmanpuoleisimmalla raiteella merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavasti:

Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle, tai merkki on asennettava sähkörataportaalin ripustusorteen, orren paikasta riippumatta ilman suuntanuolta siten, että mikään merkin osa ei ulotu alemmaksi kuin 6600 mm korkeudelle ylimmästä kiskon selästä.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

Merkin näkemävaatimus on 100 m.

17.6.8 Ryhmityseristinmerkki

Kuva 17.6:8 Ryhmityseristinmerkki T-126 ja T126A

Ryhmityseristinmerkki (T-126 tai T-126A) ilmaisee ryhmityseristinmerkin takana olevan kytkentäryhmän numeron.

Merkki on sijoitettava ryhmityseristimeen.

Merkillä ei ole näkemävaatimusta.

17.6.9 Vaarallinen jännite

Kuva 17.6:9 Vaarallinen jännite -merkki T-127B

Vaarallinen jännite -merkkiä (T-127B) voidaan käyttää ilmaisemaan ratajohdon alkamista.

Merkki on sijoitettava 50–100 m ennen ratajohdon alkamiskohtaa korkeudelle 2000 mm ± 100 mm sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se tarkoittaa.

Merkki voidaan sijoittaa raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle ilman suunta-
nuolta.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

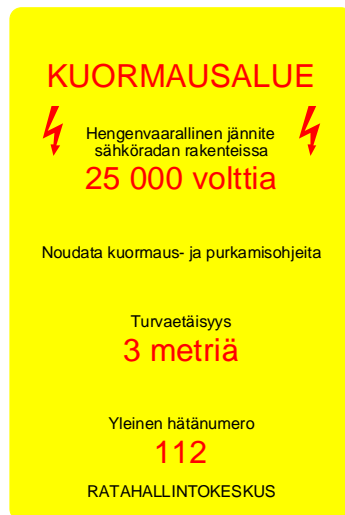
Merkin näkemävaatimus on 30 m.

17.6.10 Kuormausaluemerkki ja Lastningsområde-merkki

Kuormausaluemerkkiä (T-129A) on käytettävä sähköistettyjen raiteiden läheisyydessä olevilla kuormauspaikoilla.

Lastningsområde-merkkiä (T-129B) on kuormausaluemerkin lisäksi käytettävä kaksikielisissä kunnissa.

Merkki on sijoitettava näkyviin ajotien varteen. Sen on näytävä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kuva 17.6:10 Kuormausaluemerkki T-129A.

Kuva 17.6:11 Lastningsområde-merkki T-129B.

17.6.11 Ajolangan korkeus alle 6,0 m

Kuva 17.6:12 Ajolangan korkeus alle 6,0 m -merkki T-130A

Ajolangan korkeus alle 6,0 m -merkillä (T-130A) on ilmaistava kohta, jossa ajolanka voi olla alle 6,0 m korkeudella kiskon selästä.

Merkki on sijoitettava radan suuntaisesti jokaiseen ajolangan ripustuskohtaan, jonka kohdalla tai viereisellä ripustusvälillä ajolangan korkeus voi olla alle 6000 mm kiskon selästä. Jos ajolangan korkeus mitataan ripustuskohdasta, on ajolangan riippumaksi ripustuskohtien välillä oletettava 100 mm.

Merkki on kiinnitettävä ajolangan ripustuskohtaan radan puolelle lähimmän kiskon selästä merkin alareunaan mitattuna 3000 mm ± 300 mm korkeudelle.

Rautatietunnelissa, tai vastaavissa kohteissa, merkin voi yhdistää ratajohtopylvään tunnuksen ja mahdollisen ratajohtopylvään metrimerkkin kanssa samaan levyyn (T-118A).

17.6.12 Sähköradan rakennustyön varoitusmerkki

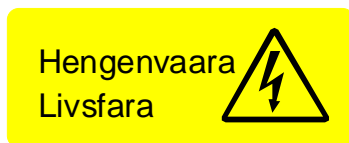
Kuva 17.6:13 Sähköradan rakennustyön varoitusmerkki T-131A.

Sähköradan rakennustyön varoitusmerkkiä (T-131A) on käytettävä sähkörataa rakennettaessa varoittamaan rautatien tasoristeyksissä ja muualla raiteiden lähellä liikkuvia tulevasta kytkentätyöstä. Merkki on sijoitettava siten, että se näkyy radan läheisyydessä liikkuville.

Merkki on asennettava vähintään 14 vuorokautta ennen jännitteen kytkemistä. Se on poistettava, kun sähköradan rakennustyö on hyväksytysti vastaanotettu.

Merkki on suojattava ja kiinnitettävä siten, että se kestää ympäristövaikutukset.

17.6.13 Hengenvaaramerkki

Kuva 17.6:14 Hengenvaaramerkki T-132.

Hengenvaaramerkkiä (T-132) on käytettävä varoittamaan ratajohtopylväisiin kiinnitettyistä jännitteisistä johtimista. Hengenvaaramerkki on sijoitettava RHK:n julkaisussa ”Sähtöturvallisuusmääräysten soveltaminen sähköradan kiinteisiin laitteisiin” /6/ esitettyihin kohteisiin.

Merkki on sijoitettava siten, että se on hyvin nähtävissä.

17.6.14 Ratajohtopylvään tunnus

Ratajohtopylväs on varustettava tunnuksella (T-118). Pylvään tunnus on ilmoitettu ratajohdon sijoituspiirustuksessa.

Ratajohdon kiinnityskohta tunnelissa, sillassa ja muussa vastaavassa kohdassa on varustettava ratajohtopylvään tunnuksella. Tunnus on asennettava raiteen pituussuunnassa ± 1000 mm etäisyydelle kiinnityskohdasta vähintään 2000 mm ja enintään 3000 mm korkeudelle kiskon selästä.

Tunnuksen aloittava luku on ratakilometrilukema. Kilometriluvun jälkeisellä merkillä voi olla seuraava merkitys:

- = I-pylväs
- / = P-pylväs
- I = imumuuntajateliseen pylväs
- L = lämmitysmuuntajateliseen pylväs
- V = valaisinpylväs
- E = erotin- tai erotintelinepylväs
- T = tilapäinen pylväs
- X = ristikkopylväs

Yhdysmerkin jälkeen tunnuksessa on pylvään kyseisen ratakilometrin järjestysnumero, jonka yhteydessä voi olla kirjain.

Tunnuksessa tekstin korkeus on 50 mm. Tunnuksen voi sijoittaa kahdelle riville väliviivan kohdalta jaettuna. Tällöin väliviivaa ei esitetä.

Tunnus on merkittävä yhdenmukaisesti liikennepaikalla sekä kahden perättäisen liikennepaikan rajoittamalla rataosuudella.

Kuva 17.6:15 Ratajohtopylvään tunnus.

Rautatietunnelissa, tai vastaavissa kohteissa, merkin voi yhdistää Ajolangan korkeus alle 6,0 metriä -merkin ja mahdollisen ratajohtopylvään metrimerkin kanssa samaan levyyn (T-118A).

I-pylvään tunnus on kiinnitettävä vähintään toiselle puolelle pylvästä alapäästä laskien kuudenteen sidelevyyn, joka on perustuksen päältä mitattuna noin 2700 mm korkeudella.

P-pylväessä tunnus on kiinnitettävä vähintään toiselle puolelle pylvästä perustuksen päältä mitattuna 2700 ± 50 mm korkeudelle.

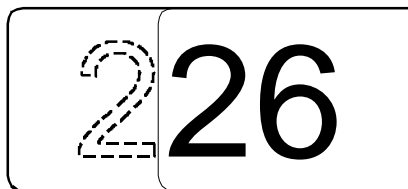
Ristikkopylväissä tunnus on kiinnitettävä raiteen kulkusuuntaan nähden vähintään toiselle puolelle pylvästä 2700 ± 50 mm korkeudelle perustuksen päältä mitattuna.

Neliöputkimateriaalista tehdyissä pääteportaaleissa tunnus on asennettava sille puolelle pylvästä, jonne lähtevät orteen kiinnitetyt johtimet. Tunnuksen korkeus on 2700 ± 50 mm perustuksen päältä mitattuna.

Kääntöorret, joiden ripustusputki on kiinnitetty tunnelin kattoon, siltaan tai muuhun vastaavaan rakenteeseen, on merkittävä kuten I-pylväs. Tunnus on sijoitettava näkymään radalle.

17.7 PAIKANTAMISMERKIT

17.7.1 Kilometrimerkki

Kuva 17.7:1 Kilometrimerkki T-135.

Kilometrimerkkiä (T-135) on käytettävä osoittamaan ratakilometrin alkamis-kohta ratakilometrien kasvavassa suunnassa.

Merkkejä kiinnitetään kaksi kappaletta samaan mastoon siten, että V aukeaa radasta pois päin.

Merkki on sijoitettava kohtaan, johon ratakilometri päättyy ja toinen alkaa. Merkin näkyvyyden parantamiseksi voidaan käyttää kahta tai useampaa saman-nimistä kilometrimerkkiä raiteiden vieressä. Merkki on asennettava ratakilometrien lukujen kasvusuunnassa radan oikealle puolelle.

Merkki on asennettava 1500...2500 mm korkeudelle sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee. Merkki on asennettava enintään 5000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 30 m.

17.7.2 Metrimerkki

Kuva 17.7:2 Metrimerkki T-136.

Metrimerkkiä (T-136) voidaan käyttää sähköistämättömillä radoilla ratakilometrin merkitsemisessä 200 m pituisiin osuuksiin.

Merkki on asennettava vähintään 500 mm ja enintään 1500 mm korkeudelle sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee. Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

17.7.3 Liikenteen kilometrimerkki

Kuva 17.7:3 Liikenteen kilometrimerkki T-138.

Liikenteen kilometrimerkillä on merkittävä ratakilometrin alkupiste siten, että ratakilometrien kasvavaan suuntaan merkki osoittaa ratakilometrin alueen alkamisen ja ratakilometrien laskevaan suuntaan ratakilometrin alueen päättymisen.

Merkit on asennettava vuoden 2010 loppuun mennessä niille radoille, joilla voidaan liikennöidä junaliikenteenä.

Merkki (T-138) on sähköistetyllä radalla sijoitettava kilometrimerkkiä lähimpään ratajohtopylvääseen, joka ei ole imumuuntaja- eikä kiristyspylväs. Sähköistämättömällä radalla merkki on asennettava samalle kohtaan kuin kilometrimerkki radan poikkisuunnassa.

Kaksi- tai useampiraiteisella radalla merkit, muualla kuin liikennepaikalla, on sijoitettava uloimpien raiteiden ulkopuolelle.

Liikennepaikalla merkit on sijoitettava uloimmaisten pääraiteiden ulkopuolelle tai pääraiteiden väliin. Merkin voi sijoittaa myös pääraiteen vasemmalle puolelle.

Merkki on ratajohtopylväässä asennettava $3700 \text{ mm} \pm 300 \text{ mm}$ korkeudelle kiskon selästä. Merkki on omassa mastossa tai vastaavasti asennettuna asennettava $2700 \pm 200 \text{ mm}$ korkeudelle kiskon selästä.

Merkki on asennettava enintään 5000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 100 m ja näkemävaatimus kohdistuu vain raiteeseen, jonka oikealla tai vasemmalla puolella merkki on.

17.7.4 Lyhyt kilometri

Kuva 17.7:4 Lyhyt kilometri -merkki T-139.

Lyhyt kilometri -merkkiä (T-139) on käytettävä, kun radalle on asennettu liikenteen kilometrimerkki ja kun merkin takana oleva ratakilometri on alle 800 m pitkä tai seuraava Liikenteen kilometrimerkki tai Lyhyt kilometri -merkki ei ole lukuarvoltaan seuraava.

Merkki (T-139) on sähköistetyllä radalla sijoitettava kilometrimerkkiä lähimpään ratajohtopylvääseen, joka ei ole imumuuntaja- eikä kiristyspylväs. Sähköistämättömällä radalla merkki on asennettava samalle kohtaa kuin kilometrimerkki radan poikkisuunnassa.

Kaksi- tai useampiraiteisella radalla merkit, muualla kuin liikennepaikalla, on sijoitettava uloimpien raiteiden ulkopuolelle.

Liikennepaikalla merkit on sijoitettava uloimmaisten pääraiteiden ulkopuolelle tai pääraiteiden väliin. Merkin voi sijoittaa myös pääraiteen vasemmalle puolelle.

Merkki on ratajohtopylväässä asennettava $3700 \text{ mm} \pm 300 \text{ mm}$ korkeudelle kiskon selästä. Merkki on omassa mastossa tai vastaavasti asennettuna asennettava $2700 \pm 200 \text{ mm}$ korkeudelle kiskon selästä.

Merkki on asennettava enintään 5000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 100 m ja näkemävaatimus kohdistuu vain raiteeseen, jonka oikealla tai vasemmalla puolella merkki on.

17.7.5 Sijainnin tarkentava lisäkilpi

Kuva 17.7:5 Sijainnin tarkentava lisäkilpi sijoitettuna lyhyt kilometri -merkkiin.

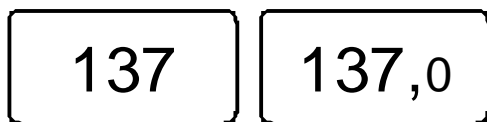
Sijainnin tarkentavaa lisäkilpeä (T-355) voidaan käyttää Liikenteen kilo-metri-merkin ja Lyhyt kilometri -merkin tunnuksen alla kuvan 17.7:5 mukaisesti. Merkkiin on merkittävä liikennepaikkaväli sekä raiteen nimi tai numero. Tunnuksessa on käytettävä liikennepaikan nimeä lyhentämättömänä.

17.7.6 Ratajohtopylvään metrimerkki

Ratajohtopylvään metrimerkkiä (T-137A) voidaan käyttää osoittamaan ratajohtopylvään etäisyys pienemmän ratakilometrilukeman mukaisesta kilometrimerkistä metreinä. Merkissä esitettävä tarkkuus on metri pyöristettynä lähimpään kokonaislukuun tai metri yhden desimaalin tarkkuudella.

Merkki on sijoitettava liikennepaikkavälillä ja liikennepaikalla pääraiteella oleviin ratajohtopylväisiin ratajohtopylvään tunnuksen alapuolelle enintään 800 mm etäisyydelle tunnuksesta osoittamaan etäisyyttä molempiin kulusuuntiin. Kaksi- tai useampiraiteisella radalla merkki on sijoitettava kaikkiin pääraiteiden ratajohtopylväisiin.

Rataverkolle on asennettu ratajohtopylvään metrimerkkejä, joissa tunnus on esitetty metreinä pyöristettynä lähimpään kokonaislukuun muodossa ”+1003”. Niitä ei tarvitse vaihtaa.

Kuva 17.7:6 Ratajohtopylvään metrimerkki T-137A ja T-137B.

Rautatietunnelissa, tai vastaavissa kohteissa, merkin voi yhdistää ratajohtopylvään tunnuksen ja ajolangan korkeus alle 6,0 metriä -merkin kanssa samaan levyyn (T-118A).

17.8 JKV-MERKIT

17.8.1 JKV alkaa -merkki

Kuva 17.8:1 JKV alkaa -merkki T-140A.

JKV-merkillä on (T-140A tai T-140B) voidaan merkitä kohta, jossa JKV-ratalaitteilla varustettu rata tai raide alkaa ja jossa JKV-ratalaitteilla varustamaton rata tai raide päättyy.

Merkkiä on käytettävä osoittamaan JKV-rakennusalueen päättymisen silloin, kun JKV-rakennusalueen jälkeen alkaa junien kulunvalvontajärjestelmän ratalaitteilla varustettu rata tai raide.

Merkki on asennettava ± 100 m etäisyydelle JKV-ratalaitteilla varustetun radan tai raiteen aloittavasta opastinbaliisiryhmästä tai fiktiivibaliisiryhmästä.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-140A:

- 1) Merkki T-140A tai T-140B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna $2000 \text{ mm} \pm 100 \text{ mm}$ korkeudelle.
- 2) Merkki T-140A tai T-140B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-140A:

- 1) Merkki T-140A tai T-140B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle $2000 \text{ mm} \pm 100 \text{ mm}$ korkeudelle.
- 2) Merkki T-140A tai T-140B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampi-raiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-140A:

- 1) Merkki T-140A tai T-140B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna 2000 mm ± 100 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-140A tai T-140B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampi-raiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-140A:

- 1) Merkki T-140A tai T-140B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna 2000 mm ± 100 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-140A tai T-140B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.8.2 JKV päättyy -merkki

Kuva 17.8:2 JKV päättyy -merkki T-141A.

JKV päättyy -merkillä (T-141A tai T-141B) on merkittävä kohta, johon JKV-ratalaitteilla varustettu rata tai raide päättyy. Merkkiä ei saa käyttää JKV-rakennusalueella

Merkki on asennettava ± 100 m etäisyydelle päättymisestä ilmoittavasta baliisiryhmästä.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-141A:

- 1) Merkki T-141A tai T-141B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna $2000 \text{ mm} \pm 100 \text{ mm}$ korkeudelle.
- 2) Merkki T-141A tai T-141B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-141A:

- 1) Merkki T-141A tai T-141B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle $2000 \text{ mm} \pm 100 \text{ mm}$ korkeudelle.
- 2) Merkki T-141A tai T-141B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-141A:

- 1) Merkki T-141A tai T-141B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna $2000 \text{ mm} \pm 100 \text{ mm}$ korkeudelle.
- 2) Merkki T-141A tai T-141B on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-141A:

- 1) Merkki T-141A tai T-141B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteen oikealle

puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna 2000 mm ± 100 mm korkeudelle.

- 2) Merkki T-141A tai T-141B on asennettava raiteen oikealle puolelle tai vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.8.3 JKV rakennusalue alkaa -merkki

Kuva 17.8:3 JKV rakennusalue alkaa -merkki T-142A.

JKV rakennusalue alkaa -merkillä (T-142A) on merkittävä paikka, jossa JKV-rakennusalue alkaa.

Merkki on sijoitettava ± 100 m etäisyydelle rakennusalueen alkamisesta ilmoittavasta baliisiryhmästä.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna 2000 mm ± 100 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle 2000 mm ± 100 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampi-raiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna 2000 mm ± 100 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampi-raiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna 2000 mm ± 100 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.8.4 JKV rakennusalue päättyy -merkki

Kuva 17.8:4 JKV rakennusalue päättyy -merkki T-143A.

JKV rakennusalue päättyy -merkillä (T-143A) on merkittävä paikka, johon junien kulunvalvontajärjestelmän ratalaitteilla varustettu rata tai raide päättyy.

Merkki on sijoitettava ± 100 m etäisyydelle rakennusalueen päättymisestä ilmoittavasta baliisiryhmästä.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustetuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna $2000 \text{ mm} \pm 100 \text{ mm}$ korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai suuntanuolella varustetuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen yksiraiteisella radalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle $2000 \text{ mm} \pm 100 \text{ mm}$ korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna $2000 \text{ mm} \pm 100 \text{ mm}$ korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

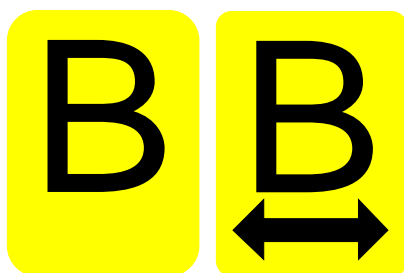
Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna 2000 mm ± 100 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle tai vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteen oikealle puolelle kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.8.5 Baliisiryhmämerkki

Kuva 17.8:5 Baliisiryhmämerkki T-144A ja T-144D.

Baliisiryhmämerkillä (T-144A) on merkittävä toistopiste, fiktiivipiste ja pääopastimen baliisiryhmä, johon ei liity näkyvää pääopastinta.

Tarvittaessa merkissä on käytettävä merkin sisään asemoitua suuntanuolta kohdan 17.3.6 mukaisesti.

Merkki on sijoitettava baliisiryhmän A- ja B-baliisin väliin näkymään A-baliisin suunnasta.

Merkki on asennettava enintään 2000 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle kiskon selän yläpuolella sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.8.6 Huomiomerkki

Kuva 17.8:6 Huomiomerkki T-147.

Huomiomerkillä (T-147) on merkittävä rautatieliikennepaikan ulkopuolella oleva baliisiryhmä tai akselinlaskija, jota ei ole merkitty nosta terät -merkillä, lukuun ottamatta opastinbaliisiryhmää. Jos baliisiryhmä on merkitty baliisiryhmämerkillä, huomiomerkki on asennettava raiteen vastakkaiselle puolelle baliisiryhmämerkkiin nähden.

Merkkiä voidaan käyttää rautatieliikennepaikoilla osoittamaan yksittäistä aurauksessa tai muussa kunnossapitotyössä huomioitavaa estettä. Merkillä voidaan näissä tapauksissa korvata Sulje siivet -merkin. Tyypillisiä merkitsemiskohteita ovat baliisiryhmät, akselinlaskijat, vaihteen sähkökääntölaitteet, vaihteenkoskettimet ja maanpinnan yläpuolella olevat kytkentäpoterot. Merkkiä ei käytetä vaihteen merkin, raiteensulun merkin tai Nosta terät -merkin yhteydessä.

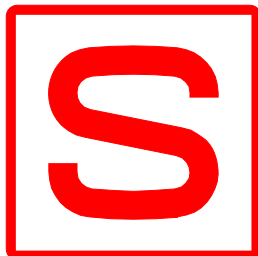
Merkki on sijoitettava baliisiryhmän A- ja B-baliisin väliin tai raiteen pituus-suunnassa ± 1000 mm etäisyydelle merkillä osoitettavasta laitteesta.

Merkki on asennettava enintään 3000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 50 metriä raiteen molemmista suunnista.

17.9 SEISMERKIT

17.9.1 Seismerkki

Kuva 17.9:1 Seismerkki T-150B.

Seismerkkiä (T-150B tai T-150C) voidaan käyttää rautatieliikennepaikalla osoittamaan kohtaa, jota ei saa ohittaa ilman erikseen annettua lupaa.

Seismerkit on muutettava tämän ohjeen mukaisiksi 1.1.2010 mennessä.

Merkkiä saa käyttää vain rautatieliikennepaikalla liikenteenohjauksen piirissä olevalla alueella, kun raiteen suurin nopeus on enintään 50 km/h.

Merkki on asennettava raiteeseen nähden siten, että suuntanuolta ei tarvita.

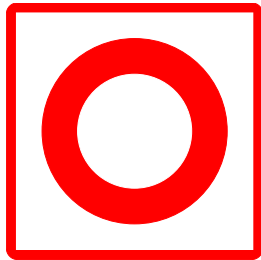
Merkin asennuspaikan valinta on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-150B:

- 1) Merkki T-150B tai T-150C on asennettava raiteen oikealle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki T-150B tai T-150C on asennettava raiteen oikealle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Sivusuunnassa merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 100 m.

17.9.2 Seislevy

Kuva 17.9:2 Seislevy T-151A.

Seislevy (T-151A) on käytettävä osoittamaan paikka, jota ei saa ohittaa.

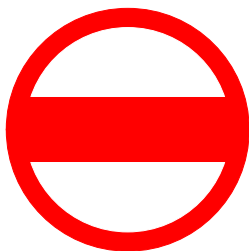
Merkkiä on käytettävä valtion rataverkon rajalla näkymään valtion rataverkon suunnasta, kun valtion rataverkkoon yhteydessä olevalla yksityisraiteella ei ole voimassa olevaa yksityisraideliityntälupaa. Merkit on asennettava 1.1.2011 mennessä.

Merkki on sijoitettava raiteen keskelle.

Merkki on asennettava vähintään 1000 ja enintään 2000 mm korkeudelle sen raiteen ylimmästä kiskon selästä, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.10 VETURIN AJOKIELTOMERKKI

Kuva 17.10:1 Veturin ajokieltomerkki T-310.

Veturin ajokieltomerkkiä (T-310) on käytettävä ilmaisemaan, että veturilla liikennöinti on kielletty.

Merkkiä saa käyttää vain, kun raiteen suurin nopeus on enintään 50 km/h.

Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle ilman suuntanuolta, raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna tai raiteiden väliin kumpaakin raidetta tarkoittavalla suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle tai enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että merkin mikään osa ei ole kiskon selän korkeudella tai sen alapuolella.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.11 LIIKENNEPAIKAN MERKIT

17.11.1 Liikennepaikan raja

Kuva 17.11:1 Liikennepaikan raja -merkki T-164.

Liikennepaikan raja -merkillä (T-164) on merkittävä liikennepaikan raja.

Liikennepaikkojen rajat on merkittävä 1.1.2010 mennessä.

Merkki on sijoitettava jokaiselle raiteelle.

Merkin voi sijoittaa raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen yläpuolelle.

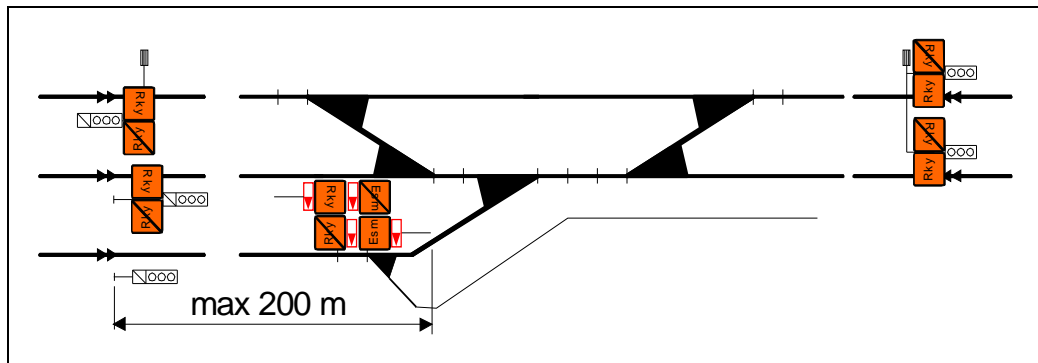
Merkki on sijoitettava liikennepaikan rajalla olevaan pääopastimeen. Kun liikennepaikalla ei liikennepaikan rajalla ole pääopastinta, merkki on sijoitettava tulosuunnassa liikennepaikkaan nähden vähintään 20 m ennen ensimmäistä vaihdetta ja vähintään 700 m etäisyydelle ennen kulkusuunnassa olevaa juna-kuljetien päätekohtaa.

Kun liikennepaikan rajalla kulkusuunnassa on vähintään yksi pääopastin, merkki on sijoitettava rinnakkaisilla raiteilla kyseisessä suunnassa oleviin pääopastimiin sekä muilla liikennepaikalle jatkuvilla raiteilla enintään ± 200 metrin etäisyydelle raiteen pituussuunnassa lähimmästä pääopastimesta.

Mikäli merkki asennetaan pääopastimeen, asennus on tehtävä pääopastimen maston yläpuolelle, ellei jokin syy estä yläpuolelle asennusta. Tällainen syy voi olla liian lähellä olevat johtimet tai opastinrakenne. Mikäli merkki asennetaan pääopastimen liukuun, asennus on tehtävä liu'un oikealle tai vasemmalle puolelle, ellei kyse ole vain liikennepaikan rajasta, jolloin merkin voi asentaa pääopastimen ylä- tai alapuolelle. Merkit on pyrittävä asentamaan samassa poikkileikkauksessa kaikki joko oikealle tai vasemmalle puolelle pääopastimen liukua.

Kun rinnakkaisilla raiteilla merkit ovat eri kohdissa ja on epäselvää, mitä raidetta merkki koskee, se on varustettava punavalkoisella suuntanuolella T-134B.

Esimerkki merkin sijoituksesta on esitetty kuvassa 17.11:2.

Kuva 17.11:2 Liikennepaikan raja ja liikennepaikan vaihtotyön raja -merkin sijoitus. Kuvassa on myös esimerkki suuntanuolen käytöstä.

Merkki on asennettava vähintään 3000 mm ja enintään 9000 mm korkeudelle sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee.

Pääopastimessa, joka on varustettu Liikennepaikan raja -merkillä, on käytettävä valkoista pääopastimen merkkiä T-258A, joka on esitetty kohdassa 17.21.2.

Pääopastimeen asennetun merkin näkemävaatimus on 50 m. Muissa tapauksissa merkin näkemävaatimus on 200 m.

17.11.2 Liikennepaikan vaihtotyön raja -merkki

Kuva 17.11:3 Liikennepaikan vaihtotyön raja -merkki T-165.

Liikennepaikan vaihtotyön raja -merkki (T-165) on sijoitettava Liikennepaikan raja -merkin kanssa samaan kohtaan tai liikennepaikan alueelle siten, että merkki on ennen raideosuuden rajakohtaa, josta alkaa tulosuunnan pääopastimeen liittyvä ohiajovara.

Liikennepaikkojen vaihtotyön rajat on merkittävä 1.1.2010 mennessä.

Merkki on sijoitettava jokaiselle raiteelle liikennepaikan alueelle.

Merkin voi sijoittaa raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteen yläpuolelle.

Mikäli merkki asennetaan pääopastimeen, asennus on tehtävä pääopastimen maston yläpuolelle, ellei jokin syy estä yläpuolelle asennusta. Tällainen syy voi olla liian lähellä olevat johtimet tai opastinrakenne. Mikäli merkki asennetaan pääopastimen liukuun, asennus on tehtävä liu'un oikealle tai vasemmalle puolelle, ellei kyse ole vain liikennepaikan rajasta, jolloin merkin voi asentaa pääopastimen ylä- tai alapuolelle. Merkit on pyrittävä asentamaan samassa poikkileikkauksessa kaikki joko oikealle tai vasemmalle puolelle pääopastimen liukua.

Kun rinnakkaisilla raiteilla merkit ovat eri kohdissa tai merkin tarkoittamasta raiteesta voi erehtyä, on tarvittaessa käytettävä suuntanuolta ilmaisemaan, mitä raidetta merkki tarkoittaa, se on varustettava punavalkoisella suuntanuolella T-134B.

Merkki on asennettava vähintään 3000 mm ja enintään 9000 mm korkeudelle sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee.

Liikennepaikan vaihtotyön raja -merkin näkemävaatimus on 50 m.

Esimerkki merkin sijoituksesta on esitetty kuvassa 17.11:2.

17.11.3 Linjavaihdemerkki

Kuva 17.11:4 Linjavaihdemerkki T-167.

Linjavaihdemerkkiä (T-167) on käytettävä linjavaihteella pääraiteella. Linjavaihteet on merkittävä 1.1.2010 mennessä.

Merkki on asennettava raidekohtaisesti pääraiteelle 60...100 m linjavaihteen ulkopuolelle ennen vaihteen etu- ja takajatkosta tai ennen ulompien vaihteiden etu- tai- takajatkoksia korkeuteen 2500 mm \pm 100 mm.

Merkki voidaan sijoittaa raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle ilman suuntanuolta.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 100 m.

17.11.4 Matkustajalaiturin ennakkomerkki

R
a
t
o
k
y
l
ä

Matkustajalaiturin ennakkomerkkiä (T-166) on käytettävä seisakkeella. Muualla merkkiä voidaan käyttää tarvittaessa.

Merkki on sijoitettava 700 m ± 100 m ennen sitä matkustajalaituria, jota se koskee.

Merkki on sijoitettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin.

Merkki on asennettava 2500 ± 100 mm korkeudelle sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 100 m.

Sivusuunnassa merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

Kuva 17.11:5 Matkustajalaiturin ennakkomerkki T-166.

17.11.5 Rautatieliikennepaikan nimikyltti

Rautatieliikennepaikan nimikyltin on oltava RHK:n opastusjärjestelmän /1/ mukainen. Opastusjärjestelmän mukaisista merkeistä ja valaistuista opastimista on laadittu tyyppi- ja osapiirustukset, joiden mukaan merkit ja opastimet on hankittava.

17.12 LÄHESTYMISMERKKI

Kuva 17.12:1 Lähestymismerkki T-301A.

Lähestymismerkkiä (T-301A) voidaan käyttää 1200–1500 m ennen pää- tai suojustusopastinta. Merkin ja sen tarkoittaman pää- tai suojustusopastimen välisellä alueella raiteen suurin nopeus saa olla enintään 80 km/h.

Lähestymismerkkiä (T-301B) on käytettävä vähintään 50 metriä ennen Junakulkutien päätekohtaa, kun Junakulkutien päätekohtan näkemä on vähemmän kuin 100 m.

Merkin T-301A asennuspaikan valitseminen liikennepaikalla on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.

Yksiraiteisella radalla ja liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisen radan vasemmanpuoleisimmalla raiteella merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.

Merkin asennuspaikan valitseminen liikennepaikan ulkopuolella useampiraiteisella radalla muulla kuin vasemmanpuoleisimmalla raiteella on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen vasemmalle puolelle suuntanuolella varustettuna vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.

Merkin T-301B asennuspaikan valitseminen on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle 2000 mm ± 100 mm.

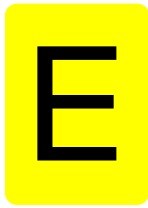
RATO 17.12 Lähestymismerkki

- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän korkeutta alempana.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 100 m.

17.13 ERISTYSMERKKI

Kuva 17.13:1 Eristysmerkki T-302A.

Eristysmerkkiä (T-302A) on käytettävä osoittamaan niiden tasoristeysten hälytysosuuksien alkamiskohdat, jotka eivät ole riippuvaisia kulkutien asettamisesta.

Muualla merkkiä voidaan käyttää ilmaisemaan raideosuuden raja.

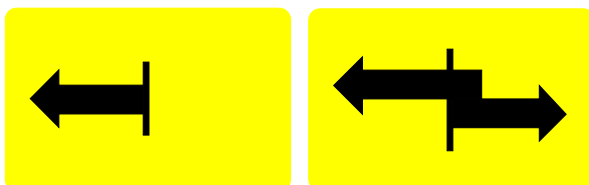
Merkki on sijoitettava eristysjatkoksen tai akselinlaskijan kohdalle. Merkki on asennettava siten, että merkin sakarat osoittavat raiteeseen, jota merkki koskee.

Merkki on asennettava enintään 1500 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin yhteydessä voidaan käyttää eristysmerkin suuntanuolta (T-303A), joka osoittaa kummalla puolella eristysmerkkiä raideosuus on. Eristysmerkin suuntanuolella olevalla poikkiviivalla osoitetaan eristysmerkin paikka. Poikkiviivasta alkava nuoli osoittaa suunnan, johon eristysmerkin kohdalta alkava raideosuus ulottuu. Poikkiviivan yli oleva nuoli ilmaisee toisen raideosuuden ulottuvan tältä eristysmerkiltä alkavaa raideosuutta kauemmaksi.

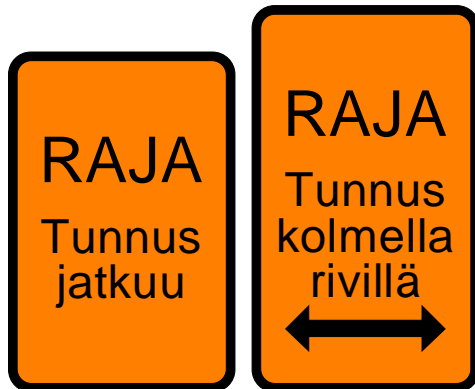
Eristysmerkin suuntanuoli on asennettava eristysmerkin alapuolelle kohtisuorassa eristysmerkkiin nähden siten, että merkki näkyy radalle. Suuntanuolen mikään osa ei saa olla kiskon selän alapuolella.

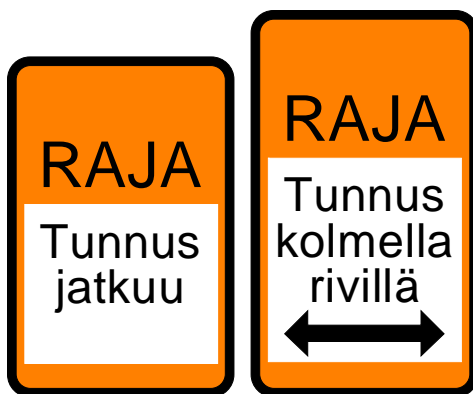
Kuva 17.13:2 Eristysmerkin suuntanuoli T-303A ja T-303D.

17.14 ALUEEN RAJAMERKIT

17.14.1 Alueen rajamerkki

Kuva 17.14:1 Alueen rajamerkki T-307 ja T-309C.

Kuva 17.14:2 Alueen rajamerkki T-312 ja T-314C.

Alueen rajamerkkiä (T-307, T-309, T-311 tai T-317) on käytettävä osoittamaan

- vaihdepiirien välinen raja, ellei se ole raideopastimien välissä
- vaihdepiirin ja vaihdepiirin ulkopuolisen alueen välinen raja siten, että merkki näkyy vaihdepiirin ulkopuolisen alueen suunnasta
- linjavaihteella tai seisakkeella alue, josta alkaa liikenteenohjauksen piirissä oleva alue siten, että merkki näkyy liikenteenohjaukseen kuulumattoman alueen suunnasta.

Alueen rajamerkki vaihdepiirin ulkopuolinen alue (T-312, T-313, T-314 tai T316) on käytettävä osoittamaan

- vaihdepiirin ja sen ulkopuolisen alueen raja siten, että merkki näkyy vaihdepiirin suunnasta
- linjavaihteesta tai seisakkeesta erkaneva alue, joka ei ole liikenteenohjauksen piirissä siten, että merkki näkyy linjavaihteen tai seisakkeen suuntaan.

RATO 17.14 Alueen rajamerkit

Vaihdepiirien väliset, vaihdepiirien ja niiden ulkopuolisten alueiden sekä linjavaihteesta tai seisakkeesta erkanevien alueiden, jotka eivät ole liikenteenohjauksen piirissä, rajat on merkittävä alueen rajamerkeillä 1.1.2010 mennessä.

Alueen rajat on merkittävä kaikille alueelle johtaville raiteille.

Tarvittaessa merkissä on käytettävä merkin sisään asemoitua suuntanuolta kohdan 17.3.6 mukaisesti.

Merkki on sijoitettava enintään 50 m etäisyydelle rajasta.

Merkin asennuspaikan valinta on tehtävä seuraavassa järjestyksessä siten, että ensisijaisesti on käytettävä merkkejä T-307 ja T-312:

- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle, kyseistä raidetta tarkoittavan raideopastimen varteen tarvittaessa merkin sisään asemoidulla nuolella varustettuna siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella. Merkkiä ei saa asentaa raideopastimeen, jossa on vaakatumus.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle, merkin sisään asemoidulla nuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 3) Merkki on asennettava raiteen oikealle puolelle, merkin sisään asemoidulla nuolella varustettuna raiteen vasemmalle puolelle tai raiteiden väliin enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Raideopastimeen asennettavassa merkissä ei saa käyttää merkin sisään asemoitua molempiin suuntiin osoittavaa nuolta.

Sivusuunnassa merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se tarkoittaa.

17.14.2 Valtion rataverkon rajamerkki

Kuva 17.14:3 Valtion rataverkon rajamerkki T-315.

Valtion rataverkon rajamerkkiä (T-315 tai T-315A) on käytettävä osoittamaan valtion rataverkon rajaa.

Merkki on sijoitettava omistusrajan kohdalle raiteen viereen tai raiteiden väliin. Jos raja ulottuu suorana usean raiteen yli, se on merkittävä uloimpien raiteiden viereen.

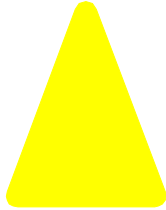
Merkki on asennettava raiteensuuntaisesti.

Merkin asennuspaikan valinta on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

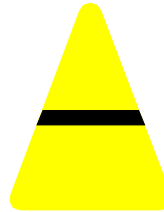
- 1) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle.
- 2) Merkki on asennettava raiteen oikealle tai vasemmalle puolelle enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

17.15 AURAUSMERKIT

17.15.1 Nosta terät -merkit

*Kuva 17.15:1 Aurausmerkki
T-170A nosta terät pistemäinen
este -merkki.*

*Kuva 17.15:2 Aurausmerkki
T-170B nosta terät alue.*

Nosta terät pistemäinen este -merkkiä (T-170A) tai nosta terät alue -merkkiä (T-170B) voidaan käyttää ilmaisemaan kohta, jonka takana on auratessa mahdollisesti rikkoutuva kohde.

Nosta terät pistemäinen este -merkkiä on käytettävä, kun suojattavan kohteen pituus on enintään 5 m. Merkki on sijoitettava suojattavan kohteen keskelle. Jos tämä ei ole mahdollista, on käytettävä Nosta terät alue -merkkiä suojattavan kohteen molemmissa päissä. Kun kahden peräkkäisen suojattavan kohteen välinen etäisyys on alle 20 m tai raiteella on useita suojattavia kohteita, joiden etäisyys lähimmästä toisesta suojattavasta kohteesta on alle 20 m, on käytettävä Nosta terät alue -merkkiä uloimpien suojattavien kohteiden uloimmissa päissä.

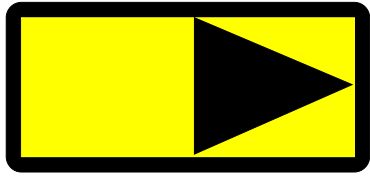
Merkin asennuspaikan valinta on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki T-170A ja merkki T-170B on asennettava vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee.
- 2) Merkki T-170A ja merkki T-170B on asennettava enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee.

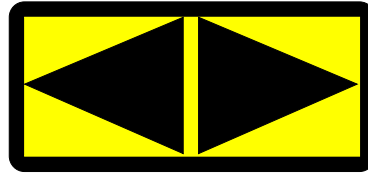
Sivusuunnassa merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

Merkissä saa käyttää vain suuntanuolta T-134D (kuva 17.15:3) tai T-134E (kuva 17.15:4).

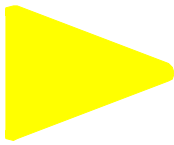

Kuva 17.15:3 Aurausmerkin suuntanuoli T-134D.

Kuva 17.15:4 Aurausmerkin suuntanuoli T-134E.

17.15.2 Sulje siivet -merkki

Kuva 17.15:5 Aurausmerkki T-170A sulje siivet.

Sulje siivet -merkkiä (T-170A) voidaan käyttää ilmaisemaan kohta, jossa auran siivet on suljettava.

Sulje siivet -merkki on asennettava siten, että merkin kärkikulma osoittaa sitä raidetta kohti, jota merkki koskee.

Merkki on sijoitettava kohtaan, jonka takana on sellainen aurausta haittaava kiinteä este enintään 4500 mm etäisyydellä raiteen keskilinjasta, joka muuten voi auratessa jäädä huomaamatta. Merkki on sijoitettava kiinteän esteen molemmin puolin.

Merkin asennuspaikan valinta on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Merkki T-170A on asennettava vähintään 2000 mm ja enintään 4000 mm korkeudelle sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee.
- 2) Merkki T-170A on asennettava enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella sen raiteen lähimmästä kiskon selästä, jota se koskee.

Sivusuunnassa merkki on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

17.15.3 Aurausmerkit rautatien tasoristeyksessä

Nosta terät alue -merkkiä on käytettävä rautatien tasoristeyksen yhteydessä ilmaisemaan auraamista haittaava tasoristeyksen kansirakenne.

Yksiraiteisella radalla merkit on asennettava radalta katsottuna rautatien tasoristeyksen kummallekin puolelle junan kulkusuunnassa oikealle puolelle. Kaksi- tai useampiraiteisella radalla merkit on asennettava kummallekin puolelle rautatien tasoristeyksen molemmin puolin.

Sulje siivet -merkkiä voidaan käyttää rautatien tasoristeyksen yhteydessä tarvittaessa. Merkit on sijoitettava tällöin molemmin puolin rautatien tasoristeystä.

Varoituslaitoksella varustettua rautatien tasoristeystä ei merkitä aurausmerkeillä.

17.15.4 Aurausmerkkien käyttäminen

Aurausmerkkejä samassa kohdassa käytettäessä ne on sijoitettava samaan pylvääseen siten, että Nosta terät alue -merkki tai Nosta terät pistemäinen este -merkki asennetaan ylimmäksi.

Liikennepaikalla aurausmerkit on sijoitettava suojaamaan kohteita, joita ei muuten voi havaita.

17.16 RAUTATIEN TASORISTEYKSEN MERKIT

Rautatien tasoristeyksen merkkien sijoittamisessa ja käytössä on noudatettava RATO:n osaa 9 ”Tasoristeykset” ja tieliikenneasetusta.

17.16.1 Tieliikennemerkit

Yksiraiteisen ja kaksi- tai useampiraiteisen rautatien tasoristeyks -merkkejä (176 ja 177) käytetään tien ja rautatien tasoristeyksessä.

Rautatien tasoristeyksen risteysmerkit 176 (yksiraiteisen rautatien tasoristeyks) tai 177 (kaksi- tai useampiraiteisen rautatien tasoristeyks) /7/ mahdollisine lisäkilpinae asettaa Tieliikennelain 51 §:n /8/ mukaan radanpitäjä. Muut liikennemerkit mahdollisine lisäkilpinae asettaa tienpitäjä.

Kuva 17.16:1 Yksiraiteisen rautatien tasoristeyks, tieliikenneasetuksen mukainen merkki 176.

Kuva 17.16:2 Kaksi- tai useampiraiteisen rautatien tasoristeyks, tieliikenneasetuksen mukainen merkki 177.

Merkkien on täytettävä Tieliikenneasetuksen ja Tiehallinnon määräämät merkkien väriä, rakennetta ja mitoitusta koskevat vaatimukset /9/.

Merkki on sijoitettava ajoradan oikealle puolelle 5...7 metrin etäisyydelle lähimmästä kiskosta. Merkin alareunan korkeuden ajoradan pinnasta on oltava 2400...3000 mm. Kaksi- tai useampikaistaisella tiellä ja tarvittaessa muutenkin merkki voidaan sijoittaa ajoradan molemmille puolille.

17.16.2 Varoituslaitos ei toimi

Kuva 17.16:3 Varoituslaitos ei toimi -merkki T-305.

Varoituslaitos ei toimi -merkillä (T-305) on ilmaistava, että rautatien tasoristeyksen varoituslaitos ei ole käytössä.

Merkkiä ei tarvitse asentaa, jos kyseiseen rautatien tasoristeykseen on järjestetty tieliikenteen liikenteenohjaus.

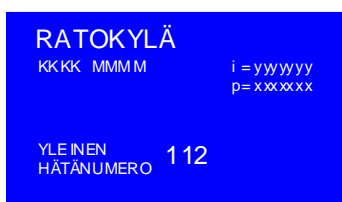
Merkki on sijoitettava merkkien 176, 177 ja 823 /7/ alapuolelle varoituslaitoksen mastoon sekä lisäksi tasoristeyksen varoitusmerkkiin 172 /7/ tai jos tasoristeyksen varoitusmerkkiä ei ole, 50–100 m päähän varoituslaitoksesta.

17.16.3 Tasoristeyksen lisäkilvet

Kuva 17.16:4 Tasoristeyksen lisäkilpi T-306.

Tasoristeyksen lisäkilpeä (T-306) on käytettävä varoituslaitteella varustetussa rautatien tasoristeyksessä. Merkki on sijoitettava varoituslaitoksen rakenteeseen siten, että se näkyy tielle.

Kuva 17.16:5 Tasoristeyksen lisäkilpi T-306A.

Tasoristeyksen lisäkilpeä (T-306A) on käytettävä varoituslaitoksella varustamattomassa rautatien tasoristeyksessä. Merkki on sijoitettava siten, että se näkyy tielle.

Merkissä ilmoitettavassa ratakilometrin kilometri- ja metriluvuissa ei saa käyttää etunollia.

17.17 IHMISIÄ OHJAAVAT MERKIT

Ihmisiä laitureilla yms. julkisissa tiloissa ohjaavat merkit on kuvattu RHK:n julkaisussa Opastusjärjestelmä /1/. Tässä on esitetty yleisen turvallisuuden kannalta tärkeitä merkkejä, joita Opastusjärjestelmä -julkaisussa ei ole mainittu.

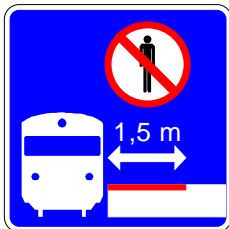
17.17.1 Kulku kielletty -merkki

Kuva 17.17:1 Kulku kielletty -merkki T-330A.

Kulku kielletty -merkkiä (T-330A) on tarvittaessa käytettävä osoittamaan alue, jonka ohi asiaton kulku on kielletty.

17.17.2 Suojavyöhykemerkki

Kuva 17.17:2 Suojavyöhykemerkki T-332B.

Suojavyöhykemerkkiä (T-332B) on käytettävä, kun laiturin viereisen raiteen suurin nopeus on yli 140 km/h.

Merkki on sijoitettava jokaisen laiturille johtavan kulkuväylän kohdalle sekä laiturin pituussuunnassa 30–70 m välein paikkoihin, jotka laiturin pituussuunnassa kulkevat ihmiset hyvin voivat nähdä.

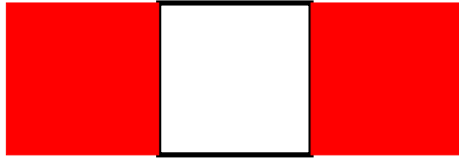
Merkki on sijoitettava kaksipuolisesti siten, että kilvessä olevat juna ja laiturit ovat yhtenevät todellisen tilanteen kanssa.

Merkki on asennettava vähintään 3000 mm ± 200 mm korkeudelle laiturin tai kulkuväylän pinnasta.

RAMO 17.17 Ihmisiä ohjaavat merkit

Näkemävaatimus on laiturilla 1600 mm korkeudelta tarkasteltuna seuraavaan merkkiin saakka tai 70 m.

17.18 RAJAMERKKI

Kuva 17.18:1 Rajamerkki T-291.

Rajamerkillä (T-291) voidaan osoittaa paikka, johon saakka raidetta voidaan käyttää estämättä viereisen raiteen liikennöintiä.

Merkki on asetettava, ellei raiteella opastin tai raiteensulku osoita käyttöpituuden rajaa. Merkkiä ei tarvitse käyttää turvaraiteella, jolla ei ole raideosuutta.

Merkki on kiskon varressa oleva punavalkoinen värimerkintä.

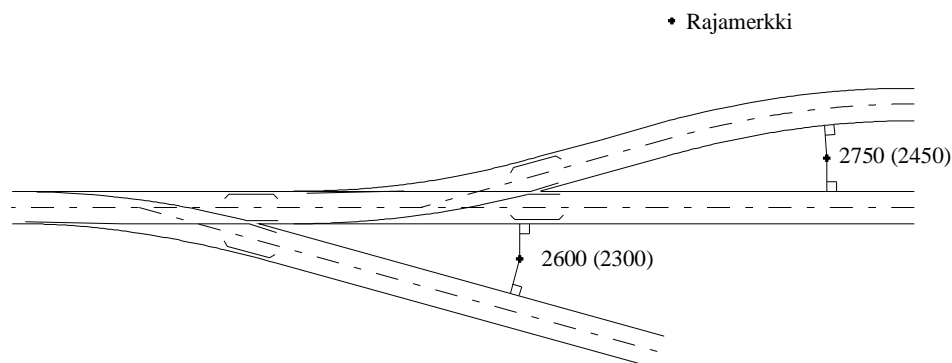
Merkki on suorassa kallistamattomassa raiteessa sijoitettava sellaiseen paikkaan, jossa sen tarkoittamien raiteiden sisäpuolisten kiskojen kulkureunojen välinen etäisyys on vähintään:

- toinen tai molemmat raiteet pääraiteita 2600 mm,
- molemmat raiteet sivuraiteita 2300 mm.

Kun raiteessa merkin kohdalla tai enintään 7000 mm etäisyydellä siitä vähintään toisen raiteen kaarresäde on enintään 300 m, merkin sijoittamisessa on huomioitava RATO:n osan 2 ”Radan geometria” mukaiset levitykset.

Esimerkki merkin sijoittamisesta ja kaarrelevitysten huomioimisesta on esitetty kuvassa 17.18:2.

Merkki on sijoitettava sille puolelle kiskoja, josta se voidaan nähdä viereiseltä raiteelta.

Kuva 17.18:2 Rajamerkkien sijoittaminen.

17.19 JUNAKULKUTIEN PÄÄTEKOHTAA OSOITTAVAT MERKIT

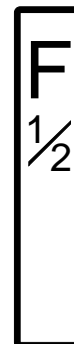
*Kuva 17.19:1
Junakulkutien
päätekohta
-merkki T-259.*

*Kuva 17.19:2
Junakulkutien
päätekohdan
tunnus T-261.*

*Kuva 17.19:3
Junakulkutien
päätekohdan
tunnus T-262A.*

*Kuva 17.19:4
Junakulkutien
päätekohdan
tunnus T-262.*

Junakulkutien päätekohta koostuu junakulkutien päätekohta -merkistä T-259 ja junakulkutien päätekohdan tunnuksista T-261, T-262 tai T-262A.

Junakulkutien päätekohdan tunnuksessa T-261 on esitettävä kyseisen raiteen numero.

Junakulkutien päätekohdan tunnuksessa T-262 on esitettävä kyseistä raidetta tarkoittavan pääopastimen tunnus. Pääopastimessa on käytettävä pääopastimen merkkiä T-258C tai T-258D.

Junakulkutien päätekohdan tunnuksessa T-262A on esitettävä kyseisen raiteen numero ja kirjain E tai P.

Raideopastimeen asennettavaan Junakulkutien päätekohta -merkkiin ei asenneta Junakulkutien päätekohta -tunnusta.

Junakulkutien päätekohta -merkki on valmistettava materiaalista, jonka jäykkyys vastaa seinämänvahvuudeltaan 1,0...1,5 mm alumiiniputkea.

Turvalaitokseen kytketyllä raiteella saa junakulkutien päätekohdan sijoittaa vain RATO:n osassa 6 ”Turvalaitteet” esitettyjen raiteen pituussuuntaisten vaatimusten mukaisesti.

RATO 17.19 Junakulkutien päätekohtaa osoittavat merkit

Junakulkutien päätekohtan asennuspaikan valinta on tehtävä seuraavassa järjestyksessä:

- 1) Junakulkutien päätekohta on asennettava raiteen oikealle puolelle ja tunnuksen yläreunan on oltava 2000 ± 100 mm korkeudella kiskon selästä.
- 2) Junakulkutien päätekohta on asennettava raiteen oikealle puolelle ja tunnuksen yläreunan on oltava enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudella siten, että tunnus on kokonaan kiskon selän yläpuolella.

Junakulkutien päätekohta on asennettava enintään 4000 mm etäisyydelle sen raiteen keskiviivasta, jota se koskee.

Raideopastimeen asennettavan junakulkutien päätekohta -merkin on ulotuttava 1000 ± 10 mm raideopastimen yläpuolelle. Kun Junakulkutien päätekohta -merkkiin asennetaan raideopastimen tunnus (T-253 tai T-253B), se on asennettava kohdan 17.21.1 mukaisesti.

Junakulkutien päätekohtan näkemävaatimus on 100 m.

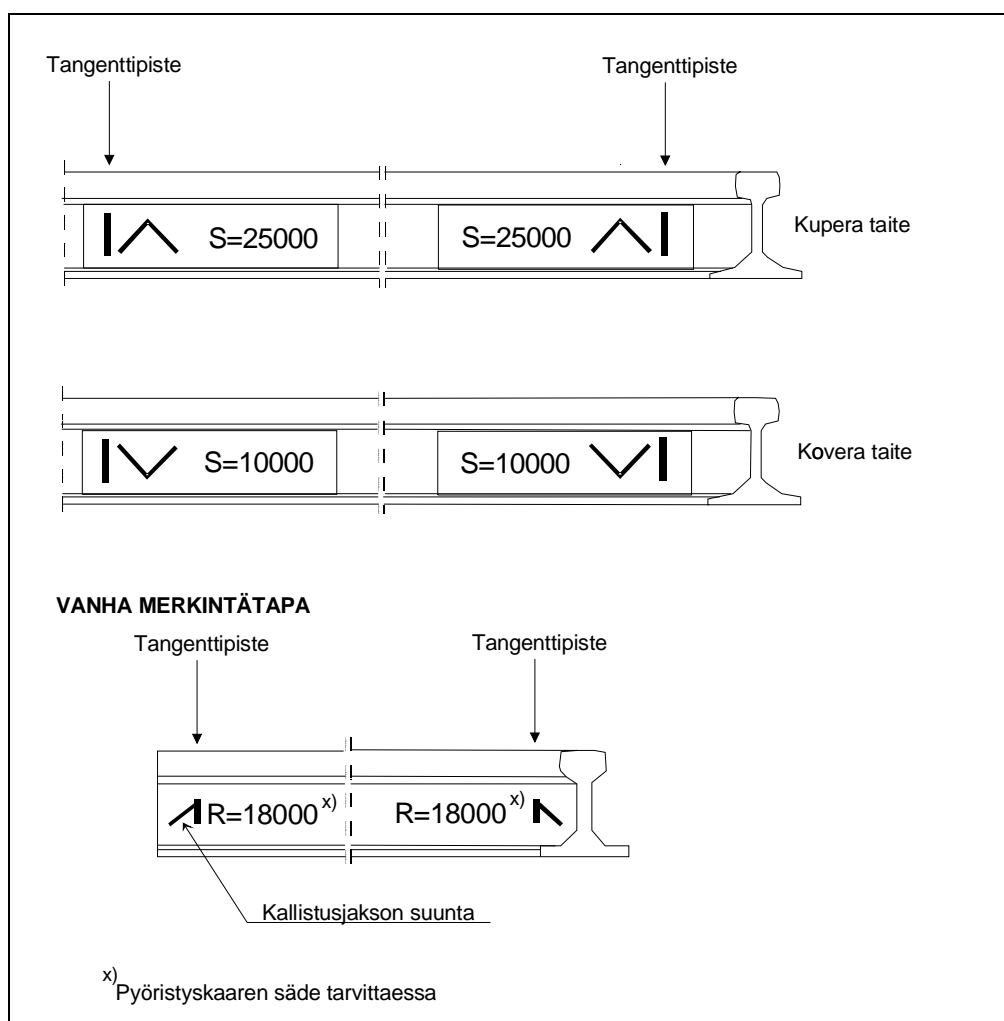
17.20 RAITEEN ASEMAA OSOITTAVAT MERKIT

Raiteen pituussuunnassa pystysuorien pyöristyskaarien ja vaakasuorien kaarteiden merkintöjen tarkkuusvaatimuksena on ± 50 mm.

17.20.1 Pystysuoran pyöristyskaaren tangenttipiste

Pystysuoran pyöristyskaaren tangenttipiste voidaan merkitä kiskon varteen kuvan 17.20:1 mukaan, jos radalta puuttuu mittausperusta tai toteutumapiirustus. Merkintä on tehtävä säänkestävällä maalilla.

Merkintä on sijoitettava näkymään jommallekummalle puolelle raidetta.

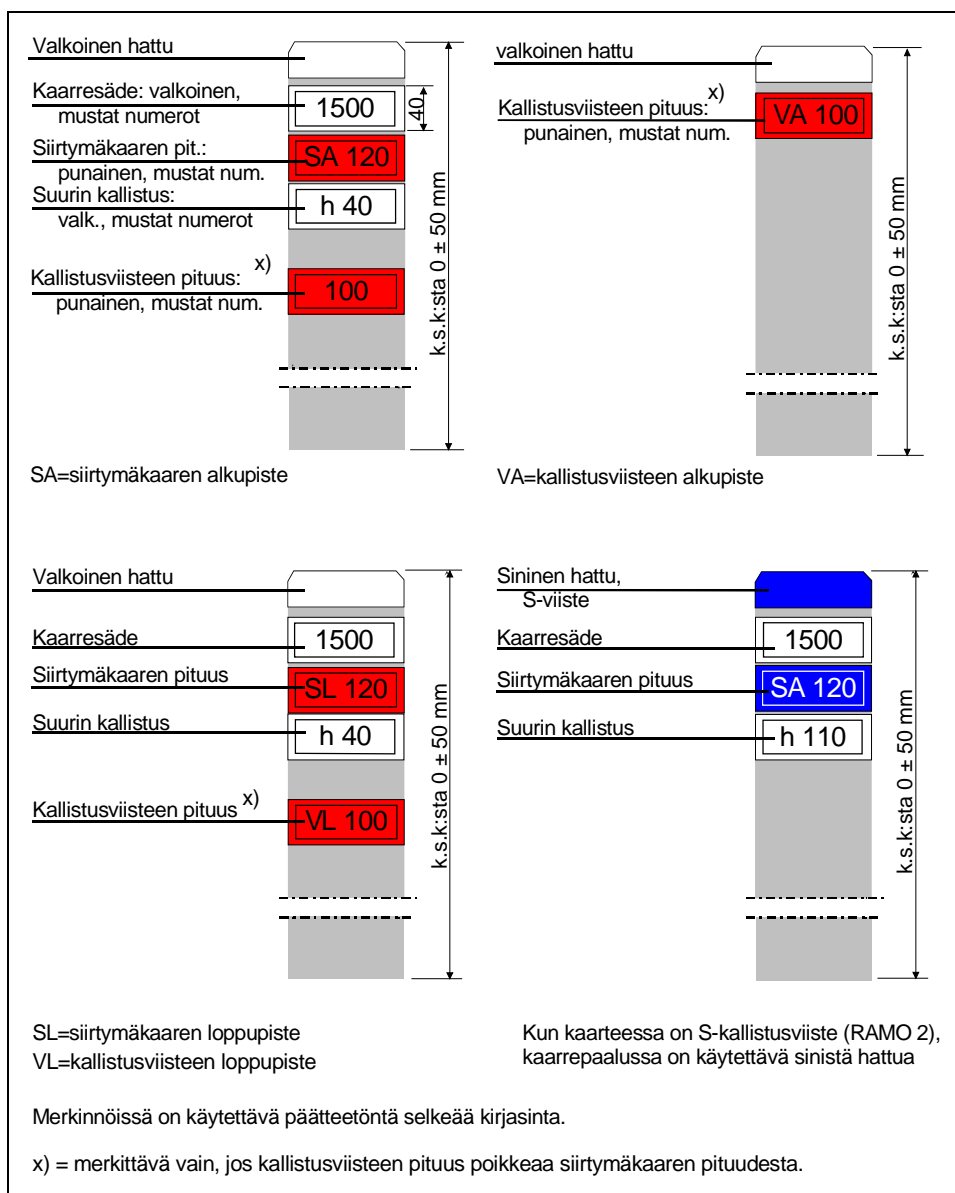
Kuva 17.20:1 Pystysuoran pyöristyskaaren tangenttipisteen merkitseminen.

17.20.2 Vaakasuoran kaarteen merkitseminen

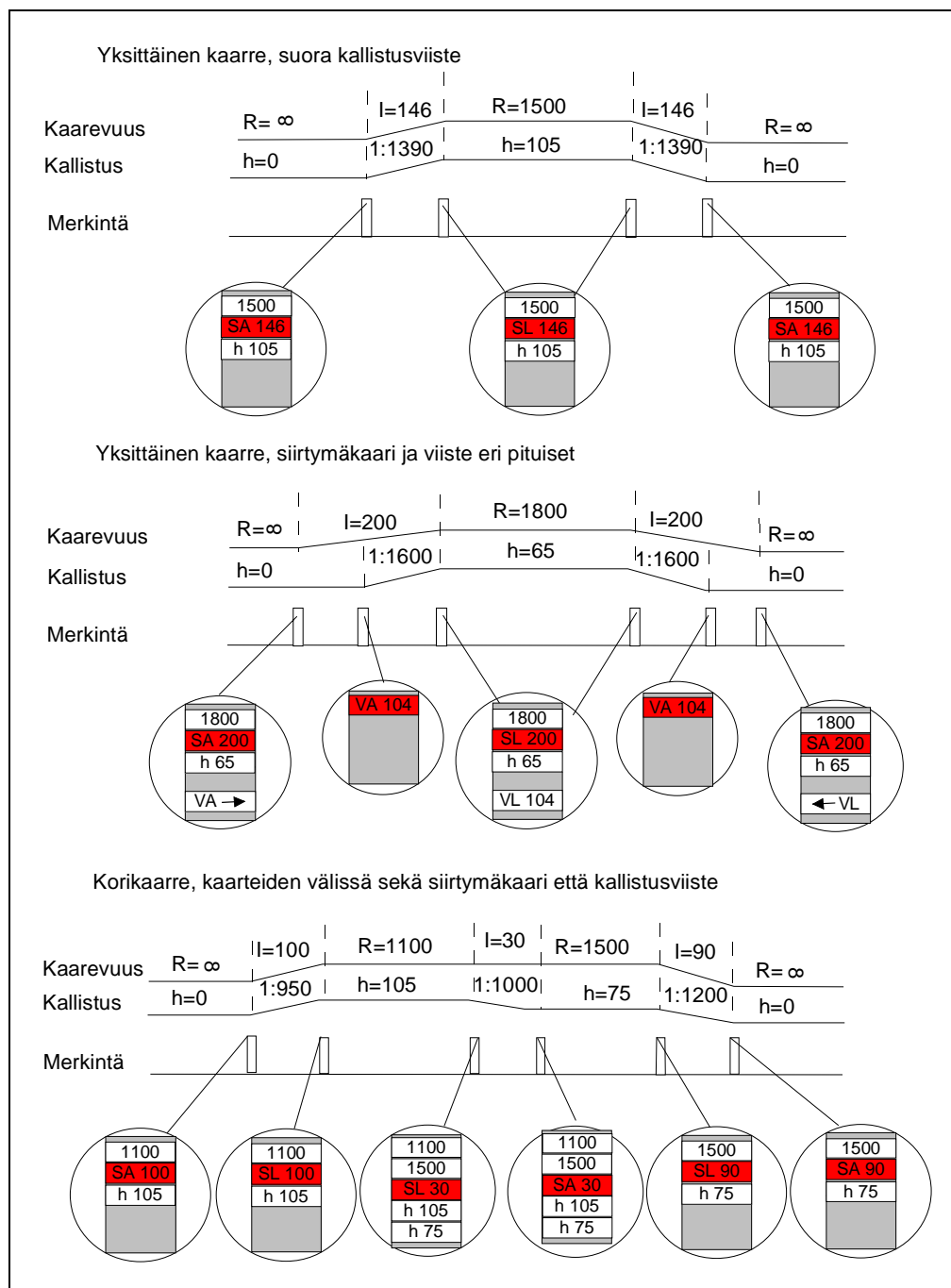
Raiteen vaakasuora kaarre on merkittävä kuvan 17.20:5 kiskon varteen tehtävällä merkinnällä. Merkintä on tehtävä säänkestävällä maalilla. Lisäksi kaaren merkinnässä voidaan käyttää rautatieliikennepaikkojen ulkopuolella yksi- tai kaksiraiteisilla rataosuuksilla kuvan 17.20:2 mukaisia kaarrepaaluja.

Kaarrepaalujen sijainti radan pituus- ja poikittaissuunnassa ja niissä kulloinkin tarvittavat tiedot sekä kaarrepaalujen sijainti radan poikkisuunnassa on esitetty kuvissa 17.20:3 ja 17.20:4.

Kaarrepaalut on sijoitettava näkymään radalle.

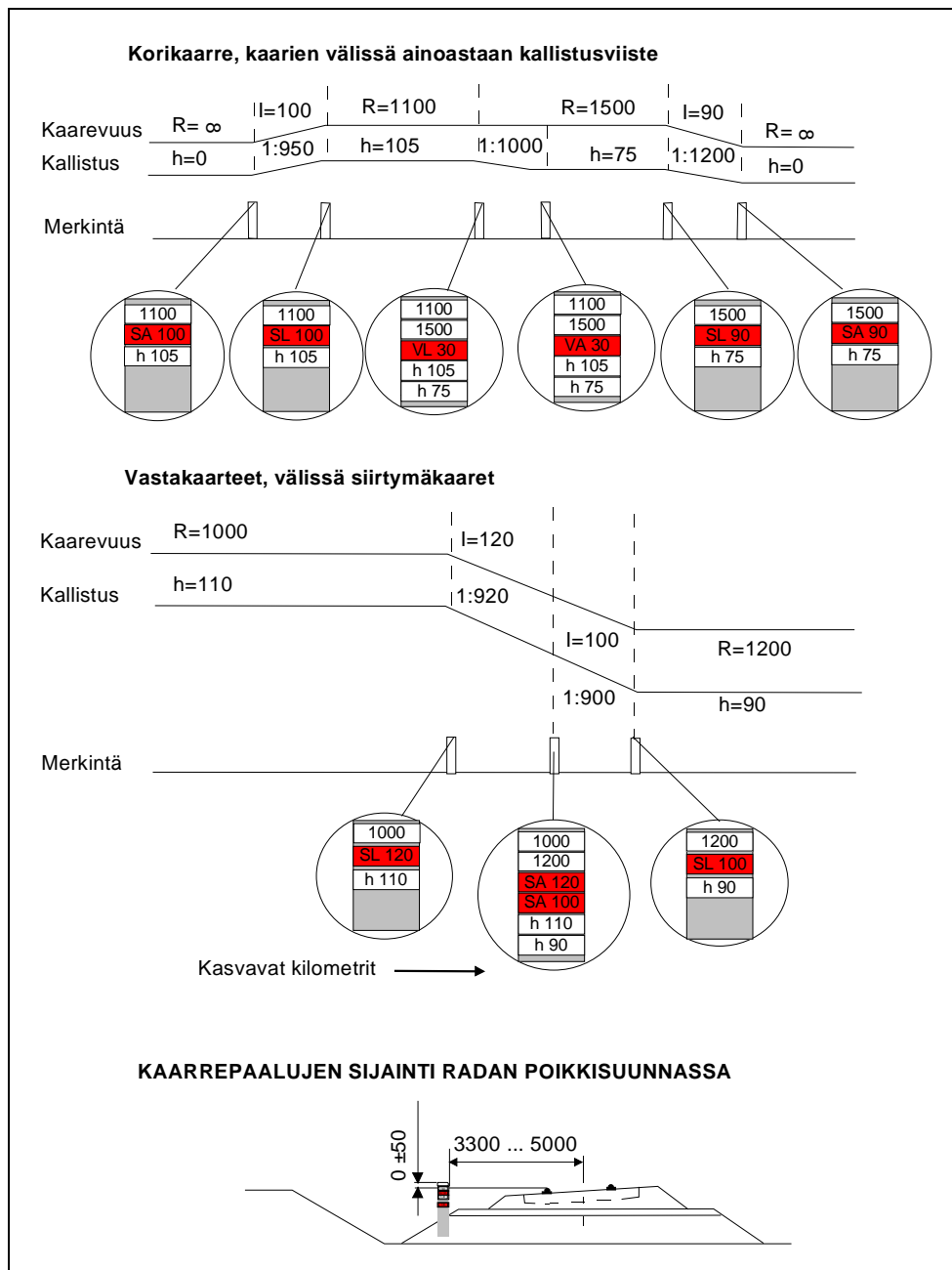

Kuva 17.20:2 Kaarrepaalut.

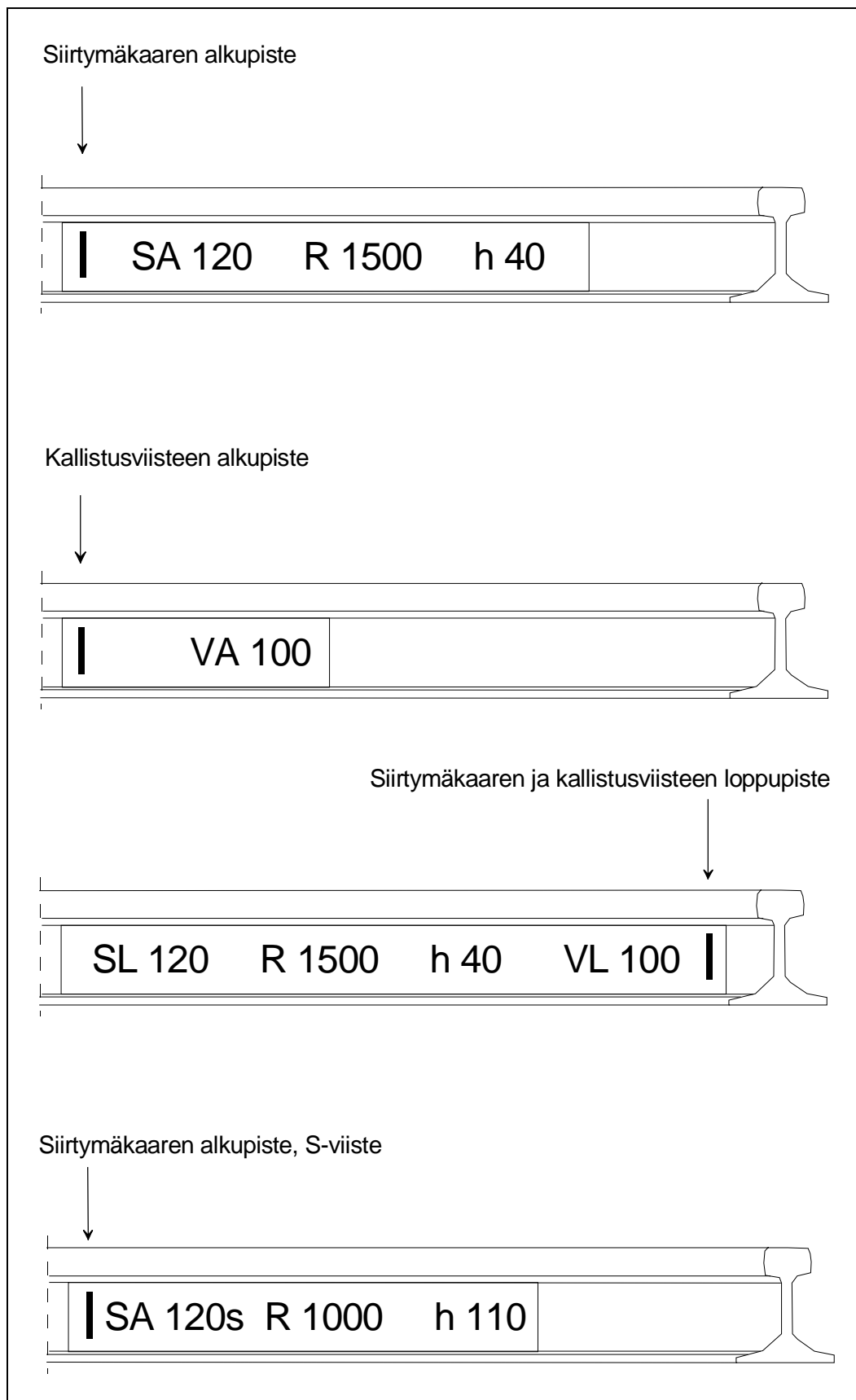
Kuva 17.20:3 Kaarrepaalujen sijainti radan pituussuunnassa sekä paaluissa kulloinkin tarvittavat tiedot.

RATO 17.20 Raiteen asemaa osoittavat merkit

Kuva 17.20:4 Kaarrepaalujen sijainti radan pituus- ja poikkisuunnassa sekä paaluissa kulloinkin tarvittavat tiedot.

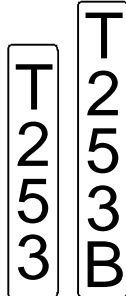
RATO 17.20 Raiteen asemaa osoittavat merkit

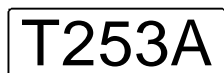
Kuva 17.20:5 Kaarretiedot merkittynä kiskoon.

17.21 OPASTIMIIN KUULUVAT MERKIT

17.21.1 Raideopastimen tunnus

Kuva 17.21:1 Raideopastimen tunnus T-253 ja T-253B.

Kuva 17.21:2 Raideopastimen vaakatumnus T-253A.

Raideopastimen tunnus T-253 tai T-253B on sijoitettava ensisijaisesti varteen raideopastimen päälle siten, että merkin alareuna on enintään 50 mm raideopastimen yläpuolella.

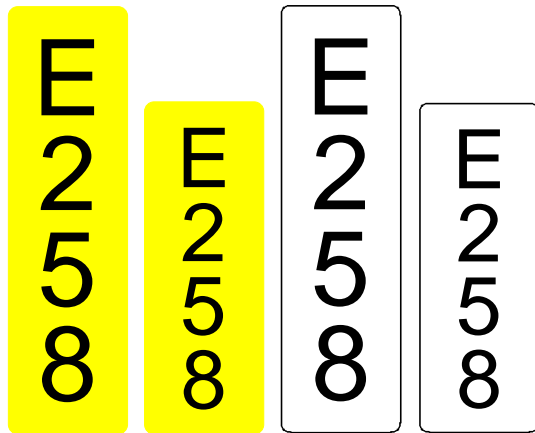
Raideopastimessa, jossa on Junakulkutien päätekohta -merkki, on Junakulkutien päätekohta -merkin ulotuttava vähintään 500 mm korkeudelle raideopastimen tunnuksen yläreunasta.

Raideopastimessa, jossa ei ole Junakulkutien päätekohta -merkkiä, raideopastimen tunnus T-253 tai T-253B on asennettava putkeen. Putki ei saa ulottua tunnuksen yläpuolelle.

Raideopastimen vaakatumnusta T-253A on käytettävä, kun raideopastimen tunnusta T-253 tai T-253B ei voida sijoittaa raideopastimen yläpuolelle ATUn ulkopuolelle tai raideopastimen tunnuksessa on enemmän kuin viisi merkkiä. Merkki on sijoitettava enintään 50 mm opastimen etulevyn alapuolelle.

Liikennepaikan ja vaihdepiirin rajalla olevan raideopastimen tunnuksen on oltava tämän ohjeen mukaisesti merkitty 1.1.2010 mennessä.

17.21.2 Pääopastimen tunnus

Kuva 17.21:3 Pääopastimen tunnus T-258A, T-258B, T-258C ja T-258D.

Pääopastimen tunnusta T-258A tai T-258C on käytettävä kolmivaloisessa pääopastimessa tai kaksivaloisessa pääopastimessa, jossa taustalevy on kolmivaloisen pääopastimen taustalevy. Pääopastimen tunnusta T-258B tai T-258D on käytettävä kaksivaloisessa pääopastimessa, jonka taustalevy on kaksivaloisen opastimen taustalevy.

Valkopohjaista merkkiä (T-258C tai T-258-D) on käytettävä liikennepaikalla ja liikennepaikan rajalla olevassa pääopastimessa. Liikennepaikan rajalla olevan pääopastimen tunnuksen on oltava tämän ohjeen mukaisesti merkitty 1.1.2010 mennessä.

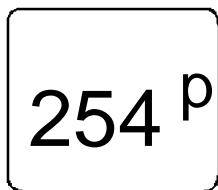
Keltapohjaista merkkiä (T-258A tai T-258B) on käytettävä liikennepaikan ulkopuolella olevassa pääopastimessa.

Merkki on kiinnitettävä pääopastimen taustalevyn valkoisen reunaviivan ja valoaukkojen tai niiden heijastussuojien rajoittaman mustan alueen keskelle pysty- ja poikittaissuunnassa.

Merkin tunnuksen numerot, myös ½, on esitettävä samankokoisena kuin muutkin kirjaimet tai numerot.

Opastimen tunnusta T-252 ei saa enää asentaa pääopastimeen.

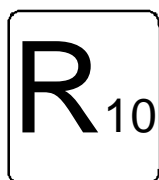
17.21.3 Suojastusopastimen tunnus

Kuva 17.21:4 Suojastusopastimen tunnus T-254.

Suojastusopastimen tunnus (T-254) on kiinnitettävä opastimen alapuolelle.

17.21.4 Tasoristeysopastimen tunnus

Kuva 17.21:5 Tasoristeysopastimen tunnus T-256.

Tasoristeysopastimen tunnus (T-256) on sijoitettava opastimen alapuolelle siten, että mikään sen osa ei ole kiskon selän alapuolella.

17.21.5 Esiopastimen tunnus

Kuva 17.21:6 Esiopastimen tunnus T-257.

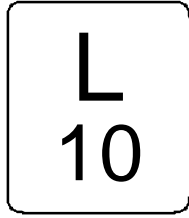
Esiopastimen tunnus (T-257) on sijoitettava omassa mastossaan tai kannattimessaan olevan esiopastimen taustalevyn oikeaan alakulmaan tai opastimen alle, kun opastimen taustalevyssä ei merkille ole tilaa.

17.21.6 Muiden opastimien tunnukset

Järjestelyopastimessa on käytettävä opastimen tunnusta T-252.

Avattavan sillan ja rajapuomin opastimen tunnuksena on käytettävä lukitusopastimen tunnusta T-252A.

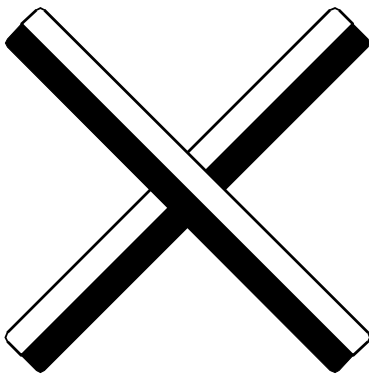
Merkki on sijoitettava lukitusopastimen alapuolelle siten, että mikään sen osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Kuva 17.21:7 Lukitusopastimen tunnus T-252A.

17.21.7 Pätemättömyysmerkit

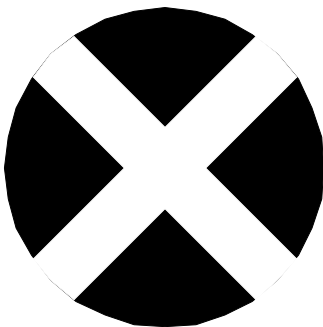
17.21.7.1 Pätemättömyysmerkki

Kuva 17.21:8 Pätemättömyysmerkki T-180.

Pätemättömyysmerkki (T-180) on sijoitettava tilapäisesti käytöstä poistetun opastimen mastoon taustalevyn alapuolelle, kun valoaukon peittävää pätemättömyysmerkkiä ei käytetä.

17.21.7.2 Valoaukon peittävä pätemättömyysmerkki

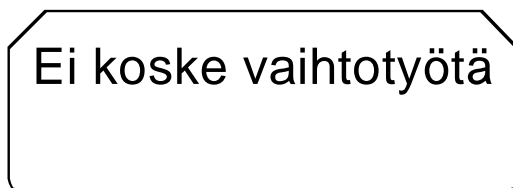
Kuva 17.21:9 Valoaukon peittävä pätemättömyysmerkki T-182.

Kun samalla raiteella samassa kohdassa on sekä pää- että esiopastin, on käytettävä valoaukon peittävää pätemättömyysmerkkiä T-182.

Merkki on asennettava jokaiseen valoaukkoon.

Merkkiä saa käyttää ainoastaan pää-, esi- ja suojustusopastimessa.

17.21.8 Vaihtotyö sallittu -merkki

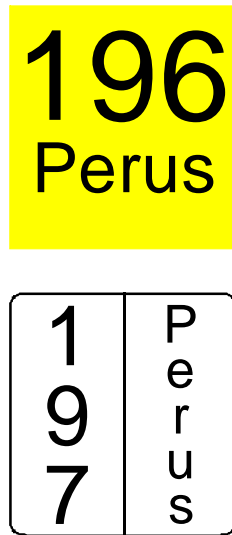
Kuva 17.21:10 Vaihtotyö sallittu -merkki T-195.

Vaihtotyö sallittu -merkki (T-195) on kiinnitettävä pääopastimen taustalevyn yläpuolelle ja taakse.

Merkin saa asentaa ainoastaan Rautatieviraston luvalla /2/.

17.22 VAIHTEISIIN KUULUVAT MERKIT

17.22.1 Vaihteen merkki

Kuva 17.22:1. Vaihteen merkki T-196.

Vaihteen merkkiä (T-196) on käytettävä, kun vaihteessa on vaihteenasetin, vaihte kuuluu paikallisluparyhmään tai vaihteessa on kääntyväkärkinen risteys.

Kääntyväkärkisellä risteyksellä varustetussa vaihteessa on aina käytettävä vaihteen merkkiä sekä kielisovituksen että risteuksen kärkikäntölaitteen yhteydessä.

Merkkiä voidaan käyttää yksinkertaisessa (YV), kaksois- (KV), sisäkaarre- (SKV) ja ulkokaarrevaihteessa (UKV) sekä yksipuolisessa risteysvaihteessa (YRV). KV- ja YRV-vaihteessa on käytettävä kahta merkkiä.

Vaihteenasettimen yhteydessä merkki on kiinnitettävä omaan mastoonsa, joka on liitettävä kääntyvän vaihteenasettimen mukaan.

Pitkän vaihteen kielisovituksessa merkki on sijoitettava vain kärkikäntölaitteen yhteyteen.

Merkki on asennettava näyttämään valkoista, kun vaihte on asetettu suoralle raiteelle ja keltaista, kun vaihte on asetettu poikkeavalle raiteelle.

Merkissä on esitettävä vaihteen perusasento, jos se on vaihteelle määritetty.

Merkin kääntyminen ja oikea asento on tarkastettava RATO:n osan 14 ”Vaihteiden tarkastus ja kunnossapito” mukaisesti.

Merkki on asennettava enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle sen vaihteen tukikiskon selästä, johon merkki kuuluu.

17.22.2 Vaihteen tunnus

Kuva 17.22:2 Vaihteen tunnus T-201.

Vaihteen tunnusta (T-201) on käytettävä YV-, TYV-, KV-, SKV-, ja UKV-vaihteessa, jos siinä ei ole vaihteen merkkiä T-196.

Merkki on kiinnitettävä erilliseen mastoon vaihteenkääntölaitteen yhteyteen siten, että sen alareuna on vaihteenkääntölaitteen kannen tasalla.

Merkki on asennettava raiteeseen nähden poikittaisessa suunnassa.

17.22.3 Risteysvaihteen tunnus

Kuva 17.22:3 Risteysvaihteen tunnus T-204.

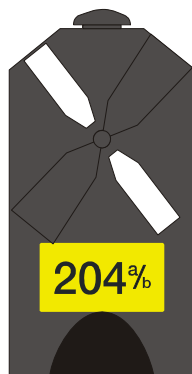
Risteysvaihteen tunnusta (T-204) on käytettävä kaksi- ja yksipuolisessa risteysvaihteessa (KRV ja YRV), jossa ei ole vaihteen merkkiä.

Merkki on kiinnitettävä KRV-vaihteessa risteysvaihteen asennonilmaisimen sivuseiniin asentokuvioiden alapuolelle. Vaihteenkääntölaitteilla varustetussa KRV- ja YRV-vaihteessa, jossa ei ole asennonilmaisinta, merkki on kiinnitettävä erilliseen mastoon vaihteenkääntölaitteen yhteyteen siten, että merkin alareuna on vaihteenkääntölaitteen kannen tasalla.

Risteysvaihteen kielisovituksia (a/b tai c/d) kuvaava merkintä on sijoitettava samalle puolelle vaihteenopastinta kuin kyseiset kielisovitukset ovat.

Merkki on asennettava risteysvaihteen asennonilmaisimeen raiteeseen nähden poikittaisessa suunnassa kuvan 17.22.4 mukaisesti.

17.22.4 Risteysvaihteen asennonilmaisin

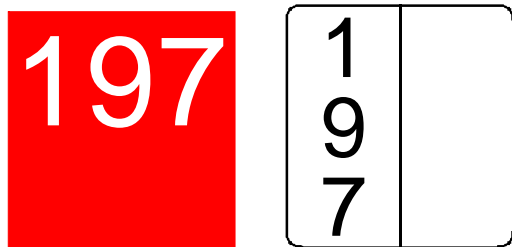
Kuva 17.22:4 Risteysvaihteen asennonilmaisin.

Risteysvaihteen asennonilmaisinta voidaan käyttää ilmaisemaan risteysvaihteessa kuljettavissa oleva kulkureitti.

Risteysvaihteen asennonilmaisinta on käytettävä, kun risteysvaihteessa on vaihteenasetin tai se kuuluu paikallisluparyhmään.

Risteysvaihteen asennonilmaisin on asennettava risteysvaihteen etujatkosten puoliväliin vaihteen toiselle puolelle.

17.22.5 Raiteensulun merkki

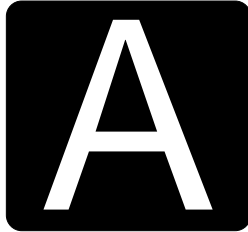
Kuva 17.22:5 Raiteensulun merkki T-197A.

Raiteensulku on varustettava raiteensulun merkillä (T-197A).

Merkki on kiinnitettävä vaihteenasettimessa omaan mastoonsa. Masto on liitettävä kääntymään vaihteenasettimen asennon mukaan. Merkin kääntyminen ja oikea asento on tarkastettava RATO:n osan 14 ”Vaihteiden tarkastus ja kunnossapito” mukaisesti.

Merkin valkoinen tausta on asennettava suuntaan, jossa raiteensulku ei sulje raidetta, ja punainen tausta suuntaan, jossa raiteensulku sulkeen raiteen.

Merkki on asennettava enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle sen raiteen tukikiskon selästä, johon merkki kuuluu.

17.22.6 Aukiajettavan vaihteen merkki

Kuva 17.22:6 Aukiajettavan vaihteen merkki T-191.

Aukiajettavan vaihteen merkki (T-191) on kiinnitettävä käsikäntölaitteeseen nähdän raiteen vastakkaiselle puolelle erilliseen mastoon.

17.22.7 Vaihteen lämmitysmuuntajan tunnus

Kuva 17.22:7 Vaihteen lämmitysmuuntajan tunnus T-205.

Vaihteen lämmitysmuuntajan tunnus (T-205) on kiinnitettävä vaihteen lämmityksen erotusmuuntajan suojakoteloon. Merkin tunnuksen on oltava sama kuin vaihteen numero, johon lämmitysmuuntaja on kytketty.

17.22.8 Kääntyväkärkisen risteyksen lisäkilpi

Kuva 17.22:8 Kääntyväkärkisen risteyksen lisäkilpi T-192.

Kääntyväkärkisen risteyksen lisäkilpi (T-192) on asennettava vaihteen merkin yhteyteen, kun vaihteessa on kääntyväkärkinen risteys.

Merkki on kiinnitettävä kielisovituksen vaihteen merkin alapuolelle.

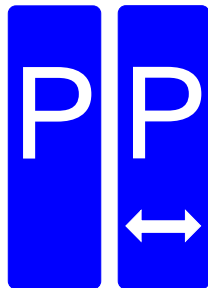
17.23 PYSÄHTYMISPAIKKAMERKIT

Pysähtymispaikkamerkkejä ovat pysähdyspaikkamerkki (T-272) ja junan pituusmerkki (T-272A).

Pysähtymispaikkamerkki voi kohdistua vain raiteeseen, jonka vieressä on henkilölaituri. Kun raiteen molemmilla puolilla on laiturin, on merkki sijoitettava reunalaiturin ulkopuolelle enintään 7000 mm päähän raiteen keskilinjasta ja korkeudelle 2500...3100 mm laiturin pinnasta.

Jos pysähtymispaikkamerkki sijaitsee siten, että on epäselvää, mitä raidetta se tarkoittaa, merkin alaosaan on lisättävä nuoli. Nuolta ei käytetä, kun merkki on raiteen oikealla puolella ja tarkoittaa vain yhtä raidetta. Esimerkki nuolesta on esitetty kuvassa 17.23:2 junan pituusmerkin T-272A yhteydessä.

17.23.1 Pysähdyspaikkamerkki

Kuva 17.23:1 Pysähdyspaikkamerkki T-271A ja T-271D.

Pysähdyspaikkamerkki (T-271A) voidaan sijoittaa kohtaan, johon junan etupää ohjataan pysähtymään.

Merkkiä ei saa käyttää, jos samalla raiteella on samaan kulkusuuntaan asennettu junan pituusmerkki.

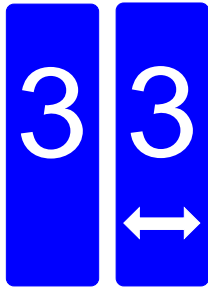
Eri raidetta koskeva pysähdyspaikkamerkki ja junan pituusmerkki eivät saa olla samassa raidevälissä samalla kohdalla.

Merkki on kiinnitettävä raiteiden välissä olevan aidan päälle tai jos aitaa ei ole, 1500 ± 100 mm korkeudelle lähimmästä kiskon selästä. Ellei merkkiä raiteiden välissä voi asentaa edellä mainitulle korkeudelle on se asennettava enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkki on sijoitettava kuvan 17.23:3 mukaisesti.

Tarvittaessa merkissä on käytettävä merkin sisään asemoitua suuntanuolta kohdan 17.3.6 mukaisesti. Merkin sisään asemoitua suuntanuolta ei saa käyttää, kun merkki on raiteen oikealla puolella ja tarkoittaa vain yhtä raidetta.

17.23.2 Junan pituusmerkki

Kuva 17.23:2 Junan pituusmerkki T-272A ja T-272D.

Junan pituusmerkki (T-272A) voidaan sijoittaa kohtaan, johon junan etupää ohjataan pysähtymään.

Merkkiä ei saa käyttää, jos samalla raiteella samaan kulkusuuntaan on juna pysähdysmerkki.

Eri raidetta koskevat junan pituusmerkki ja pysähdysmerkki eivät saa olla samassa raidevälissä samalla kohdalla.

Tarvittaessa merkissä on käytettävä merkin sisään asemoitua suuntanuolta kohdan 17.3.6 mukaisesti. Merkin sisään asemoitua nuolta ei saa käyttää, kun merkki on raiteen oikealla puolella ja tarkoittaa vain yhtä raidetta.

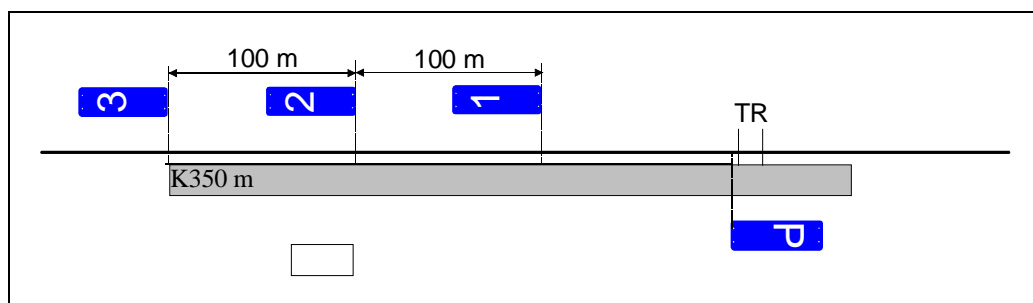
Merkki on kiinnitettävä raiteiden välissä olevan aidan päälle tai jos aitaa ei ole, 1500 ±100 mm korkeudelle lähimmästä kiskon selästä. Ellei merkkiä raiteiden välissä voi asentaa edellä mainitulle korkeudelle on se asennettava enintään 1100 mm ja vähintään 1000 mm korkeudelle siten, että mikään merkin osa ei ole kiskon selän alapuolella.

Merkki on sijoitettava kuvan 17.23:3 tai 17.23:4 mukaisesti.

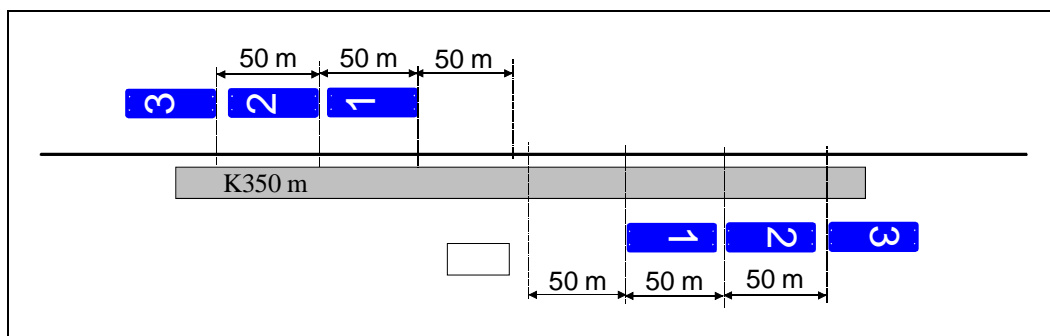
Merkki on raiteen pituussuunnassa asennettava ±5 m tarkkuudella mittauksen 0-kohdasta lukien.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

Ratahallintokeskus määrää henkilölaiturikohtaisesti kohdan, josta merkkien metrilukemat on mitoitettava.

Kuva 17.23:3 Merkkien T-271A ja T-272A sijoittaminen, kun merkeillä osoitetaan liikkuvan kaluston sijoittuminen esimerkiksi tasoristeyksen suhteen.

Kuva 17.23:4 Merkkien T-272A sijoittaminen, kun merkeillä osoitetaan liikkuvan kaluston sijoittuminen laiturilta valitun kohdan suhteen keskeisesti.

17.24 MUUT MERKIT

17.24.1 ATUn rajoitusmerkki

Kuva 17.24:1 ATUn rajoitusmerkki T-350A.

ATUn rajoitusmerkkiä (T-350A) on käytettävä, kun ATUn sisällä on kiinteä este, joka on 500...3000 mm korkeudella lähimmän kiskon selästä.

Merkki on asetettava raiteen molemmissa suunnissa 5...20 m ennen estettä.

17.24.2 Tunnelin nimikilpi

A blue rectangular sign with rounded corners. The text "Alppivuori 25 m" is written in a white, bold, sans-serif font.

Kuva 17.24:2 Tunnelin nimikilpi T-360.

Tunnelin nimikilpi (T-360) on asennettava tunnelin suuaukon välittömään läheisyyteen.

17.24.3 Raidennumerokilpi

Kuva 17.24:3 Raidennumerokilpi T-401.

Raidennumerokilpeä (T-401 tai T-401A) voidaan rautatieliikennepaikalla käyttää osoittamaan raiteen numeroa.

Merkkiin ei saa merkitä raidennumeron etunollia.

17.24.4 Turvalaitekaapin ja -kojun tunnukset

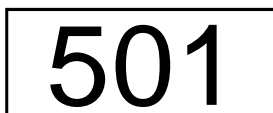
Turvalaitekaappi ja -koju on varustettava tunnuksella, josta käy ilmi turvalaite-suunnitelman mukainen tunnus.

Turvalaitekaapin tunnus on kiinnitettävä turvalaitekaapin oveen.

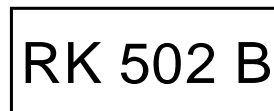
Turvalaitekojun tunnus on kiinnitettävä turvalaitekojun raiteenpuoliseen seinään.

*Kuva 17.24:4
Turvalaitekojun
tunnus T-500.*

*Kuva 17.24:5
Turvalaitekaapin
tunnus T-501.*

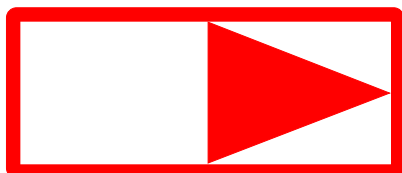

*Kuva 17.24:6
Turvalaitekaapin
tunnus T-502.*

17.24.5 Suuntanuolet

Suuntanuolta ei käytetä merkeissä, joissa kohdan 17.3.6 mukaisesti nuoli on asemoitu merkkiin.

Opastimissa käytettävä suuntanuoli on punavalkoinen. Merkkien yhteydessä suuntanuolen väri on valittava sen merkin mukaan, mihin se liittyy. Käytettävät värit on esitetty liitteessä 3.

Kuva 17.24:7 Suuntanuoli T-134A.

*Kuva 17.24:9 Suuntanuoli
T-134C.*

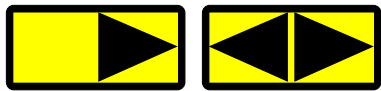
*Kuva 17.24:8 Suuntanuolen
T-134B (ja T-134C) väri
vaihtuu siihen liittyvän
merkin väriin mukaan.*

Suuntanuolta T-134A on käytettävä, kun pää-, suojustus- tai esiopastin on asennettu liikennepaikalla raiteen vasemmalle puolelle tai liikennepaikkojen välillä muun kuin vasemmanpuolisen raiteen vasemmalle puolelle. Yksiraiteisen radan raide katsotaan vasemmanpuoleisimmaksi raiteeksi. Liikennepaikan raja

katsotaan kuuluvaksi liikennepaikkaan. Suuntanuolen on osoitettava opastimen tarkoittamaan raiteeseen. Suuntanuoli on sijoitettava sen opastimen alapuolelle, jota se koskee. Jos samassa opastinmastossa on sekä pää- että esiopastin, suuntanuoli on asennettava esiopastimen alapuolelle. Suuntanuoli on kiinnitettävä opastimen mastoon enintään 100 mm opastimen alapuolelle.

Suuntanuolta T-134B on käytettävä raideopastimen yhteydessä samalla tavalla kuin suuntanuolta T-134A on käytettävä pää-, suojastus- ja esiopastimien yhteydessä.

Suuntanuolta T-134B tai T-134C on käytettävä kohdassa 17.3.2 vaaditulla tavalla. Suuntanuolen tai -nuolien on osoitettava merkin tarkoittamaan raiteeseen tai raiteisiin. Suuntanuoli on sijoitettava enintään 100 mm merkin tai, jos merkissä on lisäkilpi, lisäkilven alapuolelle.

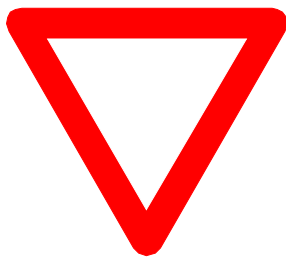

Kuva 17.24:10 Aurasmerkin suuntanuoli T-134D ja T-134E.

Suuntanuolta T-134D tai T-134E on käytettävä aurasmerkin yhteydessä. Nuolen tai nuolien on osoitettava merkin tarkoittamaan raiteeseen tai raiteisiin. Suuntanuoli T-134D ja T-134E on sijoitettava enintään 100 mm merkin alapuolelle.

Nuolta T-134D tai T-134E voidaan käyttää JKV alkaa -merkin (T-140B) ja JKV päättyy -merkin (T-141B) yhteydessä.

17.24.6 Yleinen varoitusmerkki

Kuva 17.24:11 Yleinen varoitusmerkki T-308.

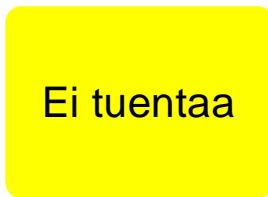
Yleistä varoitusmerkkiä (T-308 tai T-308A) voidaan tarvittaessa käyttää suojaamaan henkilöstöä, joka tekee rautatiellä tehtävää työtä.

Merkki on sijoitettava raiteen oikealle puolelle.

Ensisijaisesti on käytettävä merkkiä T-308.

Merkin näkemävaatimus on 50 m.

Merkin käytöstä määrää Ratahallintokeskus.

17.24.7 Kunnossapidon lisäkilpi

Kuva 17.24:12 Kunnossapidon lisäkilpi T-353.

Kunnossapidon lisäkilpeä (T-353) voidaan käyttää osoittamaan raiteessa oleva kohta tai rataaite, jonka kunnossapito poikkeaa tavanomaisesta ohjeistuksesta ja joka ei ole osoitettavissa jollain toisella radan merkillä.

Merkin tunnuksessa ilmoitetaan kunnossapito-ohje, esimerkiksi ”Ei tuentaa” tai ”Ei voitelua”.

Merkki asennetaan tarkoituksenmukaisella tavalla joko raiteensuuntaisesti tai raidetta vastaan kohtisuorassa suunnassa.

Merkki on poistettava, kun sen tunnuksen osoittaman ohjeen tarve poistuu.

VIITTEET

- /1/ Opastusjärjestelmä, Ratahallintokeskus, Helsinki 1997
- /2/ Radan merkit, Dnro RVI/148/410/2009, Rautatievirasto, Helsinki 2009
- /3/ Radan merkkien tekniset toimitusehdot, Dnro 395/041/2009, Ratahallintokeskus, Helsinki 2009
- /4/ Standardi SFS-EN12899-1, Liikennemerkit ja vastaavat liikenteenohjauslaitteet, Osa 1: Liikennemerkit, Suomen standardoimisliitto SFS r.y. Helsinki 2002
- /5/ Liikennemerkkien rakenne ja pystytys TIEH 2000004–04, ISBN 951-803-184-3, Tiehallinto, Helsinki 2004
- /6/ Sähköturvallisuusmääräysten soveltaminen sähköradan kiinteisiin laitteisiin, RHK:n julkaisu B10, Ratahallintokeskus, Helsinki 2002
- /7/ Tieliikenneasetus, 5.3.1982/182
- /8/ Tieliikennelaki, 3.4.1981/267
- /9/ Liikennemerkkipiirustukset, TIEL 2131908, Tielaitos, Helsinki 2001

MERKKIEN ASENNUSLUOKAT

Merkkien asennusluokat kuvaavat merkkien asennusehdot toisiinsa nähden. Poikkeuksena kääntyväkärkisen risteuksen lisäkilpi, joka asennetaan Vaihteen merkki -merkin alle sen varteen sekä Ajojohdin päättyy -merkki, joka voidaan asentaa vaihteen merkin varteen. Asennusluokkatarkastelu on tehtävä, kun samaan kohtaan on asennettava enemmän kuin yksi merkki lisäkilpieneen.

1 Ei muita merkkejä samaan kohtaan	2 Merkki ylimmäksi; ei muita saman luokan merkkejä samaan kohtaan	3 Merkki ylimmäksi tai asennusluokan 2 tai 3 merkin alle	4 Merkin tulee näkyä radalle		5 Merkin ei tarvitse näkyä radalle
Ajojohdin päättyy	ATUn rajoitusmerkki	Alueen rajamerkki	Ajolangan korkeus alle 6,0 m	Opastimen tunnus	Hengenvaara-merkki
Aukiajettavan vaihteen merkki	Erytyiskohteen nopeusmerkki	Erotusjakson etumerkki	Aurausmerkki	Pysähtymispaikkamerkit	Kulku kielletty
JKV päättyy	Erotusjakso alkaa	Etäisyyttä ilmoittava lisäkilpi	Baliisiryhmämerkki	Pätemättömyysmerkit	Kuormaalue
Junakulkutien päätekohta	Erotusjakso päättyy	Liikennepaikan raja	Eristysmerkki	Pääopastimen tunnus	Lastningsområde
Laske virroitin	JKV-nopeus	Liikennepaikan vaihtotyön raja	Eristysmerkin suuntanuoli	Tunnelin nimikilpi	Suojavyöhyke-merkki
Laske virroitin -merkin etumerkki	Merkitty nopeus päättyy	Liikenteen kilometrimerkki	Esiopastimen tunnus	Raideopastimen tunnus	Sähköradan rakennustyön varoitusmerkki
Lähestymismerkki	Nopeusmerkki	Lyhyt kilometri	Huomiomerkki	Raidenumero-merkki	Tasoristeyksen lisäkilpi
Raiteen rajamerkki	Nosta virroitin	Nopeusmerkin etumerkki	JKV alkaa	Ratajohtopylvään metrimerkki	Turvalaitekaapin tunnus
Raiteensulun merkki		Sijainnin tarkentava lisäkilpi	JKV rakennusalue alkaa	Ratajohtopylvään tunnus	Turvalaitekojun tunnus
Ryhmityseristin merkki			JKV rakennusalue päättyy	Risteysvaihteen tunnus	Vaihteen lämmitys- muuntajan tunnus
Seislevy			Kilometri-merkki	Suojastusopastimen tunnus	Varoituslaitos ei toimi
Seismerkki			Kunnossapidon lisäkilpi	Tasoristeyso- pastimen tunnus	
Vaihteen merkki			Kääntyvä- kärkinen risteys	Vaarallinen jännite	
Veturin ajokieltomerkki			Linjavaihdemerkki	Vaihteen tunnus	
Yleinen varoitusmerkki			Lukitusopastimen tunnus	Vaihtotyö sallittu	
			Matkustajalaiturin ennakkomerkki	Valtion rataverkon rajamerkki	
			Metrimerkki		

SJOITTAMISSUUNNITELMA

Merkkien sijoittamissuunnitelmassa on esitettävä seuraavat merkit:

- Nopeusmerkki
- Nopeusmerkin etumerkki
- Merkitty nopeus päättyy -merkki
- Seismerkki
- Liikennepaikka alkaa -merkki
- Liikennepaikka päättyy -merkki
- Vaihtotyö sallittu -merkki
- Junakulkutien päätekohta
- Alueen rajamerkki
- Alueen rajamerkki, vaihdepiirin ulkopuolinen alue
- Valtion rataverkon rajamerkki
- Henkilölaiturin ennakkomerkki
- Opastimessa ja yllä mainituissa merkeissä olevat suuntanuolet

Merkkien sijoittamissuunnitelmassa on esitettävä:

- raide, jota merkki koskee
- merkin tunnus
- merkin sijainti ratakilometrillä
- merkin suunta raiteella
- merkin asennusaika
- merkin viimeisin uusimisaika

RADAN MERKKIEN TUNNUKSET

Tässä liitteessä on esitetty kaikkien radan merkkien tunnukset ja tämän ohjeen kohta, jossa merkkiä käsitellään.

Tunnus	Radan merkin nimi	RATOn kohta	Käytettävän suuntanuolen väri
T-101A	Nopeusmerkki	17.5.1	punavalkoinen
T-101B	Nopeusmerkki, pieni merkki	17.5.1	punavalkoinen
T-102A	Nopeusmerkin etumerkki	17.5.2	punavalkoinen
T-102B	Nopeusmerkin etumerkki, pieni merkki	17.5.2	punavalkoinen
T-109	Etäisyyttä ilmoittava lisäkilpi	17.5.3	—
T-110	Merkitty nopeus päättyy	17.5.4	punavalkoinen
T-110A	Merkitty nopeus päättyy, pieni merkki	17.5.4	punavalkoinen
T-111	Erityiskohteen nopeusmerkki	17.5.6	—
T-111A	Erityiskohteen nopeusmerkki, nuoli oikealle	17.5.6	—
T-111B	Erityiskohteen nopeusmerkki, nuoli vasemmalle	17.5.6	—
T-111C	Erityiskohteen nopeusmerkki, nuoli molempiin suuntiin	17.5.6	—
T-115	JKV nopeus	17.5.5	punavalkoinen
T-115A	JKV nopeus, pieni merkki	17.5.5	punavalkoinen
T-118	Ratajohtopylvään tunnus	17.6.14	—
T-118A	Yhdistetty ajolangan ripustuskohta	17.6.11 17.6.14 17.7.6	—
T-120	Erotusjakson etumerkki	17.6.1	sinivalkoinen
T-121	Ajojohdin päättyy	17.6.4	sinivalkoinen
T-121A	Ajojohdin päättyy, pieni merkki	17.6.4	sinivalkoinen
T-122	Erotusjakso alkaa	17.6.2	sinivalkoinen
T-123	Erotusjakso päättyy	17.6.3	sinivalkoinen
T-124A	Laske virroitin	17.6.5	punavalkoinen
T-125	Nosta virroitin	17.6.7	sinivalkoinen
T-126	Ryhmityseristinmerkki	17.6.8	—
T-126A	Ryhmityseristinmerkki	17.6.8	—
T-127B	Vaarallinen jännite	17.6.9	—
T-129A	Kuormausalue	17.6.10	—
T-129B	Lastningsområde	17.6.10	—
T-130A	Ajolangan korkeus alle 6,0 m	17.6.11	—
T-131A	Sähköradan rakennustyön varoitusmerkki	17.6.12	—
T-132	Hengenvaaramerkki	17.6.13	—
T-133	Laske virroitin merkin etumerkki	17.6.6	punavalkoinen
T-134A	Suuntanuoli, opastimille	17.24.5	—
T-134B	Suuntanuoli, merkeille ja raideopastimille, yhteen raiteeseen osoittava	17.24.5	—
T-134C	Suuntanuoli, merkeille ja raideopastimille, kahteen raiteeseen osoittava	17.24.5	—
T-134D	Aurausmerkin suuntanuoli, yhteen raiteeseen	17.24.5	—

Tunnus	Radan merkin nimi	RATOn kohta	Käytettävän suuntanuolen väri
	osoittava		
T-134E	Aurausmerkin suuntanuoli, kahteen raiteeseen osoittava	17.24.5	—
T-135	Kilometrimerkki	17.7.1	—
T-136	Metrimerkki	17.7.2	—
T-137A	Ratajohtopylvään metrimerkki	17.7.6	—
T-137B	Ratajohtopylvään metrimerkki, desimaalilla	17.7.6	—
T-138	Liikenteen kilometrimerkki	17.7.3	—
T-139	Lyhyt kilometri	17.7.4	—
T-140A	JKV alkaa	17.8.1	mustakeltainen
T-140B	JKV alkaa, pieni merkki	17.8.1	mustakeltainen
T-141A	JKV päättyy	17.8.2	mustakeltainen
T-141B	JKV päättyy, pieni koko	17.8.2	mustakeltainen
T-142A	JKV rakennusalue alkaa	17.8.3	mustakeltainen
T-143A	JKV rakennusalue päättyy	17.8.4	mustakeltainen
T-144A	Baliisiryhmämerkki	17.8.5	—
T-144B	Baliisiryhmämerkki, nuoli oikealle	17.8.5	—
T-144C	Baliisiryhmämerkki, nuoli vasemmalle	17.8.5	—
T-144D	Baliisiryhmämerkki, nuoli molempiin suuntiin	17.8.5	—
T-147	Huomiomerkki	17.8.6	—
T-150B	Seismerkki	17.9.1	—
T-150C	Seismerkki, pieni merkki	17.9.1	—
T-151A	Seislevy	17.9.2	—
T-164	Liikennepaikan raja	17.11.1	punavalkoinen
T-165	Liikennepaikan vaihtotyön raja	17.11.2	punavalkoinen
T-166	Matkustajalaiturin ennakkomerkki	17.11.4	—
T-167	Linjavaihdemerkki	17.11.3	—
T-170A	Nosta terät pistemäinen este / Sulje siivet	17.15.1 17.15.2	mustakeltainen
T-170B	Nosta terät alue	17.15.1	mustakeltainen
T-180	Pätemättömyysmerkki	17.21.7.1	—
T-182	Pätemättömyysmerkki, valoaukon peittävä	17.21.7.2	—
T-191	Aukiajettavan vaihteen merkki	17.22.6	—
T-192	Kääntyväkärkisen risteyksen lisäkilpi	17.22.8	—
T-195	Vaihtotyö sallittu	17.21.8	—
T-196	Vaihteen merkki	17.22.1	—
T-197A	Raiteensulun merkki	17.22.5	—
T-201	Vaihteen tunnus	17.22.2	—
T-204	Risteysvaihteen tunnus	17.22.3	—
T-205	Vaihteen lämmitysmuuntajan tunnus	17.22.7	—
T-252	Opastimen tunnus	17.21.6	—
T-252A	Lukitusopastimen tunnus	17.21.6	—
T-253	Raideopastimen tunnus	17.21.1	—
T-253A	Raideopastimen vaakatumnus	17.21.1	—

Tunnus	Radan merkin nimi	RATOn kohta	Käytettävän suuntanuolen väri
T-253B	Raideopastimen tunnus	17.21.1	—
T-254	Suojastusopastimen tunnus	17.21.3	—
T-256	Tasoristeysopastimen tunnus	17.21.4	—
T-257	Esiopastimen tunnus	17.21.5	
T-258A	Pääopastimen tunnus, 3-valoinen taustalevy, keltainen	17.21.2	—
T-258B	Pääopastimen tunnus, 2-valoinen taustalevy, keltainen	17.21.2	—
T-258C	Pääopastimen tunnus, 3-valoinen taustalevy, valkoinen	17.21.2	—
T-258D	Pääopastimen tunnus, 2-valoinen taustalevy, valkoinen	17.21.2	—
T-259	Junakulkutien päätekohta -merkki	17.19	—
T-261	Junakulkutien päätekohta -tunnus	17.19	—
T-262	Junakulkutien päätekohta -tunnus	17.19	—
T-262A	Junakulkutien päätekohta -tunnus	17.19	—
T-271A	Pysähdyspaikkamerkki	17.23.1	—
T-271B	Pysähdyspaikkamerkki, nuoli oikealle	17.23.1	—
T-271C	Pysähdyspaikkamerkki, nuoli vasemmalle	17.23.1	—
T-271D	Pysähdyspaikkamerkki, nuoli molempiin suuntiin	17.23.1	—
T-272A	Junan pituusmerkki	17.23.2	—
T-272B	Junan pituusmerkki, nuoli oikealle	17.23.2	—
T-272C	Junan pituusmerkki, nuoli vasemmalle	17.23.2	—
T-272D	Junan pituusmerkki, nuoli molempiin suuntiin	17.23.2	—
T-291	Rajamerkki, kiskomaalaus	17.18	—
T-301A	Lähestymismerkki	17.12	punavalkoinen
T-301B	Lähestymismerkki, pieni merkki	17.12	punavalkoinen
T-302A	Eristysmerkki	17.13	—
T-303A	Eristyksen suuntanuoli	17.13	—
T-303B	Eristyksen suuntanuoli	17.13	—
T-303C	Eristyksen suuntanuoli	17.13	—
T-303D	Eristyksen suuntanuoli	17.13	—
T-303E	Eristyksen suuntanuoli	17.13	—
T-305	Varoituslaitos ei toimi	17.16.2	—
T-306	Tasoristeyksen lisäkilpi, varoituslaitos	17.16.3	—
T-306A	Tasoristeyksen lisäkilpi, ei varoituslaitosta	17.16.3	—
T-307	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri	17.14.1	—
T-307A	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, nuoli oikealle	17.14.1	—
T-307B	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, nuoli vasemmalle	17.14.1	—
T-307C	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, nuoli molempiin suuntiin	17.14.1	—
T-308	Yleinen varoitusmerkki	17.24.6	—

Tunnus	Radan merkin nimi	RATOn kohta	Käytettävän suuntanuolen väri
T-308A	Yleinen varoitusmerkki, pieni merkki	17.24.6	—
T-309	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, kolmirivinen	17.14.1	—
T-309A	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, kolmirivinen, nuoli oikealle	17.14.1	—
T-309B	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, kolmirivinen, nuoli vasemmalle	17.14.1	—
T-309C	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, kolmirivinen, nuoli molempiin suuntiin	17.14.1	—
T-310	Veturin ajokielto-merkki	17.10	punavalkoinen
T-311	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, pieni merkki	17.14.1	—
T-311A	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, pieni merkki, nuoli oikealle	17.14.1	—
T-311B	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, pieni merkki, nuoli vasemmalle	17.14.1	—
T-311C	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, pieni merkki, nuoli molempiin suuntiin	17.14.1	—
T-312	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue	17.14.1	—
T-312A	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, nuoli oikealle	17.14.1	—
T-312B	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, nuoli vasemmalle	17.14.1	—
T-312C	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, nuoli molempiin suuntiin	17.14.1	—
T-313	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, pieni merkki	17.14.1	—
T-313A	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, pieni merkki, nuoli oikealle	17.14.1	—
T-313B	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, pieni merkki, nuoli vasemmalle	17.14.1	—
T-313C	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, pieni merkki, nuoli molempiin suuntiin	17.14.1	—
T-314	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, kolmirivinen	17.14.1	—
T-314A	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, kolmirivinen, nuoli oikealle	17.14.1	—
T-314B	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, kolmirivinen, nuoli vasemmalle	17.14.1	—
T-314C	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, kolmirivinen, nuoli molempiin suuntiin	17.14.1	—
T-315	Valtion rataverkon rajamerkki, nuoli oikealle	17.14.2	—
T-315A	Valtion rataverkon rajamerkki, nuoli vasemmalle	17.14.2	—
T-316	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, kolmirivinen, pieni merkki	17.14.1	—
T-316A	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue,	17.14.1	—

Tunnus	Radan merkin nimi	RATOn kohta	Käytettävän suuntanuolen väri
	kolmirivinen, pieni merkki, nuoli oikealle		
T-316B	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, kolmirivinen, pieni merkki, nuoli vasemmalle	17.14.1	—
T-316C	Alueen rajamerkki, ulkopuolinen alue, kolmirivinen, pieni merkki, nuoli molempiin suuntiin	17.14.1	—
T-317	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, kolmirivinen, pieni merkki	17.14.1	—
T-317A	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, kolmirivinen, pieni merkki, nuoli oikealle	17.14.1	—
T-317B	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, kolmirivinen, pieni merkki, nuoli vasemmalle	17.14.1	—
T-317C	Alueen rajamerkki, vaihdepiiri, kolmirivinen, pieni merkki, nuoli molempiin suuntiin	17.14.1	—
T-330A	Kulku kielletty	17.17.1	—
T-332B	Suojavyöhykemerkki	17.17.2	—
T-350A	ATUn rajoitusmerkki	17.24.1	—
T-353	Kunnossapidon lisäkilpi	17.24.7	—
T-355	Sijainnin tarkentava lisäkilpi	17.7.5	—
T-360	Tunnelin nimikilpi	17.24.2	—
T-401	Raidenumerokilpi	17.24.3	—
T-401A	Raidenumerokilpi, pieni merkki	17.24.3	—
T-500	Turvalaitekojun tunnus	17.24.4	—
T-501	Turvalaitekaapin tunnus	17.24.4	—
T-502	Turvalaitekaapin tunnus	17.24.4	—